

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Festivalul dansului popular în memoria coregrafului Ion Bazatin

Ansamblul de dans popular „La izvor”, or. Cimișlia

PAVEL POPA Luna lui Cuptor sau Miezul verii.....	1
Calendar Cronologic.....	6
NICOLAE BĂIEȘU Sfântul Petru	5
MAIA TARABAN „Nu este nimic mai de folos decât cetitul cărților”	10
LIDIA SITARU Biblioteca Publică în vizorul comunității.....	11
Bibliotecile publice din raionul Orhei în oglinda anilor	12
LUDMILA SITARI Ivanceanca 20 de ani	14
GHEORGHE GURIUC Drag mi-i cântecul și neamul	15
IULIA COJOCARU Artistul... a plecat.....	17
GALINA MORARU Timpul nu se oprește în loc... pentru nimeni.....	18
VICTOR GHILAȘ Dicționar de etnomuzicologie	20

ALA GRĂJDIANU Spiridon Vangheli — veșnicul copil al neamului.....	23
SILVIA CIOBANUL Un început de bun augur.....	24
AURELIA ANDRONACHI Un nou succes al „Moștenitorilor”	26
EUGENIA RĂILEAN Comunitatea soroceană nu se dezice de carte, de cultură	27
IULIA CERNENICAIA Trepte în lumina teatrului	28
OLGA MARDARI Iulian Filip — urme frumoase prin vămile timpului	28
OLGA STAYER Nicolae Dabija în ospetie la cititorii din Scoreni	29
LIUBA GODONOAGĂ Cântecul pascal la Mănăstirea Saharna	29
SVETLANA MIHNEA Hora primăverii.....	30
TAMARA LARII Tema pentru acasă la BP Cricova.....	30

Festivalul dansului popular în memoria coregrafului

Ion Bazatin

Ansamblul de dans popular
„Codrul” or. Orhei

COLEGIUL DE REDACȚIE

PROIECTUL „REALITĂȚI CULTURALE”
nr. 7 (25) iulie 2013

Adresa: mun. Chișinău, str. București,
68, of. 313, 314
Tel.: (+373 22) 20-25-53
Mob.: (069) 39 24 98 (redacția)
Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: popapavel55@gmail.com
notografprim@gmail.com

Pavel Popa,
redactor-șef

Ion Bălțeanu,
Uniunea Meșterilor Populari
din Moldova

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național de Etnogra-
fie și Istorie Naturală

dr. Victor Ghilaș,
Academia de Științe
a Moldovei

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic
al Ministerului Culturii

Mariana Cocieru,
Academia de Științe
a Moldovei

Claudia Șerșun,
Secția Cultură Iașoveni

Cristian Șarban,
design, tehnoredactare

Editura „Notograf Prim” s.r.l. / Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l

Luna lui Cuptor sau Miezul verii

PAVEL POPA

Luna Iulie este cea de-a 7 lună dintre cele 12 considerate „cei 12 fii ai Anului”, tradițional mai este numită Luna lui Cuptor sau Miezul verii, denumiri fundamentate în baza observațiilor poporului asupra stării vremii. Tot în popor există credința că Iulie, luna lui „Cuptor”, este perechea lui „Făurar” (februarie), adică, pe cat de geros va fi „Făurar”, pe atât de caldă va fi luna lui cuptor.

Numele lunii iulie vine de la Iulius Cezar care s-a născut la 13 iulie, ca. 100 î.Hr. – d. 15 martie, 44 î.Hr., lider politic și militar roman, întemeietorul dictaturii la Roma distrugând prin lichidare democrația Republicii și instaurând Imperiul Roman. El a provocat mai multe războaie, cunoscute în baza scrierilor personale și a istoricilor Suetonius, Plutarh și Cassius Dio, a înființat calendarul iulian ș.a.

În latină Iulie se numea Quintilis, fiind a cincea lună în calendarul roman, calendar care începea cu luna martie, în limba greacă - Hekatombaion.

Noi îi zicem Cuptor pentru că în această lună grâul de toamnă atinge coacerea în ceară, se recoltează orzul de primăvară, la porumb se semnalează formarea și înflorirea paniculului,

iar mazărea atinge coacerea deplină, floarea soarelui crește intensiv în tulpină și își formează floarea, sfecla de zahăr își întărește rădăcinile, fructele cresc, se coc caisele, pișciile, prunele, unele specii de mere, dar și predomină caniculă, dogoreală, fierbințeală, năbușeală, etc., sunt posibilele averse puternice de ploaie, ploi însoțite de vânturi puternice, vârteje, secete, căderi de grindină și cețuri, căldură mare, arșiță. Această asociere populară întocmai redă starea vremii în această lună asemuind-o cu temperaturile cuptorului atunci când meșteșugarii călesc vasele confecționate din lut, gospodinele coc pâinea sau pregătesc feluri de mâncăruri în cantități mai mari pentru diverse ceremonii sau sărbători ce au loc pe tot întinsul anului. Folosirea cuptorului în viața tradițională a poporului nostru este de o importanță însemnată contribuind în mod substanțial la organizarea mai eficientă a vieții nu numai prin funcții culinare dar și prin alte procese fără de care supraviețuirea normală a societății tradiționale ar fi imposibilă. Cea mai importantă tradiție românească legată de activitatea cuptorului este coacerea pâinii pe vatră – simbol înalt de ospitalitate; pregătirea către iarnă: conservarea legumelor și a fructelor, uscarea fructelor, prepararea magiunului și a dulcețelor etc.

Filosoful și teologul Jean-Chevalier-Alain-Gheerbrant a constatat în „Dicționarul de Simboluri” că: „Simbolismul cuptorului deriva din ritualurile metalurgiei și pe un plan mai general, din cele ale artelor focului. Turnarea, emailarea, olăritul. Piatra Filosofală alchimică sânt combinații ale elementelor yin și yang, ale apei cu focul, ale Pământului cu Cerul,

fie reîntoarceri la matrice, regresii la starea embrionară în vederea unei noi nașteri. Cuptorul este acel creuzet unde se înfăptuiește unirea.1.

Cuptorul ca simbol tradițional este întâlnit și în basmele și poveștile populare românești. Să ne amintim de povestea „Fata babei și fata moșneagului”. În tradițiile popoarelor europene cuptorului îi sunt atribuite sibiluri de legendă pentru că este considerat un bun lecuitor al bătrânilor și bolnavilor, regenerării bătrânilor „prin introducerea lor într-un cuptor... Simbolul își păstrează, cu toate acestea semnificația”.2.

Una din caracteristicile esențiale a lunii iulie este căldura. Căldura este un „Fenomen fizic legat de foc și de lumină; pe plan simbolic, se asociază forțelor cosmice ale vieții, regenerării, zămislirii, dragostei, apropierii dintre oameni. În textele budiste, tapas (căldură, ardoare) este un principiu cosmic care stă la baza lumii; mediul în care a fost încuibat Oul primordial, iar în concepția yoga este o tehnică de asceză și de concentrare în vederea obținerii focului interior. C. G. Jung asociază căldura cu libido. În lumea celtică, ea e identificată cu furia războinică (furor heroicus)”.3.

După Plutarh constatăm că: căldura și lumina sunt puse în mișcare de către soare, așa cum sângele și răsuflarea sânt puse în mișcare de inimă.

Scriitorii antici Carinthia, Mitteilungen des Geschichtsvereins für Kärnten menționează că: „Căldura, în lumea celtică, este deseori pusă în legătură cu vitejia unui războinic sau a unui erou oarecare. Epopeea irlandeză vorbește de câțiva războinici, și mai ales de Cuchulainn, care erau în stare să topească zăpada de la treizeci de pași. Probabil că

din această cauză, căldura și furia războinică mergând mână în mână, străvechii celți se luptau goi. 4.

Tot la Jean-Chevalier-Alain-Gheerbrant întâlnim și următoarea constatare: „Caldura, în yoga, este tapas, care înseamnă în același timp asceză. Această obținere a focului interior este uneori înțeleasă în sens strict: de exemplu, în șamanism, ca și în gTummoul tibetan, unde ea se manifestă printr-o rezistență extraordinară la frigul exterior. Dar nu este vorba aici de cât de aplicații secundare. Tapas înseamnă ardoarea interioară, flacăra spirituală, distrugerea prin foc a percepțiilor, a limitărilor existenței individuale. Elementul foc corespunde de altfel în tantrism cu Anahăta-chakra, care este centrul inimii. Anumite școli budiste practică meditația asupra elementului caldura (tejo dhātu). Dar, mai ales, senzația de căldură este cu precădere legată de ascensiunea șarpelui kundalini, pe care nu ezităm să o comparăm cu un incendiu. După anumite texte, această căldură este consecința ivirii și a transformării energiei seminale; este ceea ce Tratatul despre Floarea de Aur numește puterea stimulatorie a suflului Cerului anterior. Și Canonul budist pâlă leagă obținerea căldurii de controlul respirației”.5.

Acestui fenomen îi revine și rolul important al soarelui care este considerat de popor că simbolizează o manifestare a divinității. Se crede că soarele are o putere supranaturală, care emană prin razele sale atâta căldură cumplită și luminează orbitoare că poate omorî omul. „Soarele este izvorul luminii al căldurii

și al verii. Razele solare sânt, în mod tradițional, în număr de 7. <...>. Din alt punct de vedere, soarele e și distrugător, e principiul secetei <...>. Alternanța viață-moarte-renaștere este sugerată prin ciclul solar: zilnic sau anual. Soarele este astfel ca un simbol al învierii și al nemuririi.6.

Simbolurile lunii

Rubinelul simbolizează succesul, devotamentul, cinstea, vitalitatea, posedă darul de a-i împăca pe iubiții certăți, este talismanul liniștii sufletești, stimulează sexualitatea, alungă răul, gândurile negative ori ne-

curate, împiedică apariția coșmarelor, atrage iubirea, vindecă sângele și circulația sanguină.

Florile

Nufărul este considerat simbol oriental al renașterii, simbolizează binele, adevărul, frumusețea, pacea, norocul. Această floare mai este cunoscută și sub numele de „regina apei”, simbol al purității inimii, al fertilității.

„La dogonii din Mali nufărul este laptele femeii și simbol al sânului feminin. În Egipt era simbol al frumuseții leagănului soarelui și al vieții.7.

„Nufărul este un simbol al abundenței și fertilității, legat de pământ și apă, de vegetație și de lumea subterană.

În Egiptul antic, nufărul alb era considerat cel mai frumos flori. Leagănul soarelui, în picturi, era prezentat ca un lotus mare apărut din apele primordiale. Deschizându-și corolla în zori și închizându-și-o seara, nufărul alb, pentru egipteni, erau concretizarea cunoașterii luminii”.8.

Nufărul sunt florile cu cele mai multe semnificații în mitologie, simbolizând: forța de creație, nemurirea, sănătatea, gloria sau liniștea sufletească.

Copacii

Ulmul este recunoscut mitic drept „arborele somnului”, asociat cu prosperitatea și fericirea, el simbolizează puterea voinței. Creștinește, Ulmul reprezintă demnitatea și credința.

Bibliografie:

1. Jean-Chevalier-Alain-Gheerbrant, *Dictionar de Simboluri*, Vol. 1, A-D-1, pag. 419.
2. Tot aici.
3. Ivan Evseev, *Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale*, Editura „Amarcord”, Timișoara, 1994, p. 31.
4. Carinthia, *Mitteilungen des Geschichtsvereins für Karnten*, t. 151, Klagenfurt, 1961, pp. 436-438.
5. Jean-Chevalier-Alain-Gheerbrant, *Dictionar de Simboluri*, Vol. 1, A-D-1, pag. 271.
6. *Dicționar de Motive și Simboluri Literare*, p. 133.
7. Ivan Evseev, *Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale*, Editura „Amarcord”, Timișoara, 1994, p. 117.
8. *Dicționar de Motive și Simboluri Literare*, p. 105.

Dragaica sau Sanzienele

În ziua de 7 iulie a fiecărui an bisericesc, Biserica Ortodoxă face pomenirea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, cunoscută în popor și cu denumirea de Drăgaica sau Sânziene. Biserica Ortodoxă serbează de obicei ziua morții sfinților, ca ziua lor de naștere. Numai Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul fac excepție de la această regulă;

ei au privilegiul de a li se sărbători atât zămisirea (23 septembrie, 9 decembrie) și nașterea (8 septembrie, 7 iulie), cât și alte evenimente din viața lor (ca Bunavestire, Aflarea capului Sfântului Ioan Botezătorul).

Sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul are un temei biblic, pentru că evenimentul amintit este consemnat de Sfântul Evanghelist Luca cu amănunte în Evanghelia Sa. Nașterea aceasta a avut loc cu șase luni înainte de cea a Domnului Iisus Hristos. Sărbătoarea apare atestată documentar în sec. IV-V, când se fixează definitiv și data Crăciunului. Sărbătoarea Nașterii Sf. Ioan Botezătorul, la 7 iulie, se pare că a fost instituită după unii cercetători, spre a înlocui sărbătorile păgâne, cu caracter agricol sau naturist, din epoca solstițiului de vară (22-23 iunie).

Drăgaica, Sânzienele în tradiția populară

În calendarul popular, ziua de 7 iulie este cunoscută sub denumirea de Sânziene sau Drăgaica. Deși sunt asociate sărbătorii creștine a Nașterii Sf. Ioan Botezătorul și a Aducerii Moaștelor Sf. Ioan cel Nou de la Suceava, Sânzienele își au originea într-un străvechi cult solar. Denumirea este preluată probabil, de la Sancta Diana, zeița silvestră. Sânzienele erau considerate, încă din vremea lui Cantemir,

**Târgul
Drăgaica**

ca reprezentări fitomorfe (Florile de Sânziene) și divinități antropomorfe. În credința populară, Sânzienele erau considerate a fi niște femei frumoase, niște adevărate preotese ale soarelui, divinități nocturne ascunse prin pădurile întunecate, neumblate de om.

Nu este exclus că în vremuri îndepărtate populația din munți să se fi întâlnit la momentele solstițiale (Sânzienele) sau echinocțiale pentru a săvârși ritualuri închinare Soarelui. Megaliții din Munții Călimani pe care s-au descoperit insemne solare (rozete, soarele antropomorfizat), pot fi mărturie în acest sens.

Conform tradiției, Sânzienele plutesc în aer sau umblă pe pământ în noaptea de 6 spre 7 iulie, cântă și dansează, împart rod holdelor, umplu de fecunditate femeile căsătorite, înmulțesc animalele și păsările, umplu de leac și miros florile și tămăduiesc bolile și suferințele oamenilor.

Spre deosebire de Rusalii, care sunt reprezentări fantastice aducătoare de rele, Sânzienele sunt zâne bune. Dar ele pot deveni și forțe dăunătoare, lovindu-i pe cei păcătoși cu „lanțul Sânzienelor”, pot stârni din senin și vijelii, pot aduce grindină, lăsând câmpul fără de rod și florile fără de leac.

În ajunul său în ziua de Sânziene se întâlneau practici și obiceiuri de divinație, de aflare a ursitei și a norocului în gospodărie. În dimineața de Sânziene înainte de răsăritul soarelui oamenii strângeau buchete de Sânziene pe care le împleteau în coronițe și le aruncau pe acoperișul caselor. Se considera că omul va trăi mult în cazul în care coronița rămânea pe casă sau, dimpotrivă că va muri repede, atunci când coronița aluneca spre marginea acoperișului sau cădea de pe acoperiș.

Fetele strângeau flori de Sânziene pentru a le pune sub pernă, în noaptea premergătoare sărbătorii, în credința că își vor visa ursitul. În unele zone fetele își făceau coronițe din Sânziene pe care le lăsau peste noapte în grădini sau în locuri curate. Dacă dimineața găseau coronițele pline de rouă, era semn sigur de măritiş în vara care începea. Gospodarii încercau să afle care le va fi norocul la animale,

tot cu ajutorul florilor de Sânziene, în seara din ajunul sărbătorii agătau cununi de Sânziene la colțul casei orientat către răsărit și dacă, a doua zi, în coronițe erau prinse păr de la anumite animale, sau puf / pene de la păsări considerau că anul va fi bun mai ales pentru acestea. Florile culese în ziua de Sânziene prinse în coronițe sau legate în formă de cruce, erau duse la biserică pentru a fi sfințite și erau păstrate, apoi, pentru diverse practici magice.

Sărbătoarea Sânzienelor care marchează mijlocul verii, era considerată și momentul optim pentru culegerea plantelor de leac. Tot acum se făceau previziuni meteorologice: în funcție de momentul în care răsărea Constelația Găinușei, se determina perioada prielnică pentru semănatul grâului de toamnă.

Sărbătoarea Sânzienelor mai este cunoscută în popor și sub denumirea de Amuțitul Cucului. Se crede că dacă cucul încetează să cânte înainte de Sânziene, înseamnă că vara va fi secetoasă.

Pentru a fi sănătoși și avea spor în muncă, în acest moment de început al secerișului, oamenii se încingeau peste șale cu tulpini de cicoare.

Pentru a fi plăcute feciorilor, fetele se spălau pe cap, în această zi cu fiertură de iarbă mare. Pentru a scăpa de boli, fetele și nevestele se scăldau ritual în ape curgătoare iar pentru a se umple de fertilitate, femeile se tăvăleau dezbricate în rouă, dimineața, înainte de răsăritul Soarelui.

Pentru alungarea spiritelor malefice se aprindeau focuri în care se aruncau substanțe puternic mirositoare, se buciurma și se striga în jurul focurilor.

În unele sate din sud-vestul Bucovinei, putea fi întâlnit, cu ani în urmă, obiceiul „boului înstruțat”. În cadrul ceremonialului, masca taurină murea și renaștea simbolic la acest început de timp calendaristic.

Pentru pomenirea morților se fac pomeni îmbelșugate și se pun flori mirositoare pe morminte.

De Sânziene au loc bălciuri și iarmaroace. Acestea erau în trecut un bun prilej pentru întâlnirea tinerilor în vederea căsătoriei. Printre cele mai renumite târguri se număra cele de la Buzău, Focșani, Campulung Muscel, Buda, din județul Vrancea, Ipătești, județul Olt, Pitești, Cărbunesti, județul Olt, Giurgeni, județul Ialomița, Broșteni, județul Mehedinți) și, cel mai cunoscut, Targul de Fete de pe Muntele Găina.

Sub aspect religios, în ziua de 7 iulie, în Bucovina se sărbătorește cu mare fast Aducerea moaștelor Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava. Acum, ca și altă dată, în această zi se adună mii de pelerini pentru a participa la ceremonia scoaterii moaștelor Sfântului Ioan.

În această zi facem și pomenirea Sfântului Niceta de Remesiana.

Sursa: <http://www.crestinortodox.ro/religie/dragaica-sanzienele-69679.html>

Sfântul Petru

În fiecare an, în toiul verii, la 29 iunie/12 iulie, creștinii ortodocși îi sărbătoresc pe doi dintre cei mai mari, mai cunoscuți și mai venerați sfinți – Petru și Pavel.

Conform tradiției, anume ei au pus începutul propovăduirii învățăturii creștine, închinându-și acestei activități viața întreagă.

În popor, sărbătoarea aceasta se numește cu variate forme a două cuvinte, legate doar de primul sfânt: Sânpetru, Sâncetru, Sâncietru, Sâmpetru, Sâmchetru, Sânpătru ș.a.

Literatura creștină teologică afirmă că viitorul Apostol Petru s-a născut în anul 10 î.Hr. în orașelul Betsaida din Galileea, în familia unui pescar – Iona. A fost fratele mai mare al Sf. Apostol Andrei, cel dintâi chemat de către Iisus Hristos.

Petru a fost, mai întâi, ucenic al lui Ioan Botezătorul, iar mai pe urmă a fost chemat de către Iisus să devină „pescar de oameni”, adică să-i îndemne a se creștina. În acest caz Mântuitorul i-a schimbat numele inițial de Simon în Petru (în limba ebraică Chifa sau Chafa, ceea ce înseamnă piatră), devenind simbolul tăriei credinței lui și, totodată, simbolul temeliei ca atare, pe care urma să fie construită biserica cea creștină.

Petru a făcut parte, împreună cu Iacov și Ioan, din grupul celor mai apropiați ucenici ai lui Iisus, urmându-l peste tot. Petru era cel mai în vârstă dintre apostoli.

NICOLAE BĂIEȘU,
doctor habilitat, AȘM

Apostolul Petru a fost primul care l-a numit pe Iisus FIUL LUI DUMNE-ZEU. Când Mântuitorul i-a întrebat pe ucenici: „Cine zic oamenii că sânt eu?”, aceștea au răspuns: „Unii – Ioan Botezătorul, alții – Ilie, alții – Ieremia, sau unul dintre prooroci. Iisus a continuat: „Dar voi cine ziceți că sânt?”

Răspunzând, Simon Petru a zis: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui Viu”. Iar Iisus, răspunzând, i-a spus: „Fericit ești, Simone, fiul lui Iona. [...] Eu îți zic că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu vor birui. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ, va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri” (Matei, 16, 15 – 19).

Petru a fost o fire impulsivă și impresionabilă. De aceea el a și tăiat cu sabia urechea unui ostaș, roman în timpul arestării lui Iisus. Dar tot atunci, de frica fariseilor, Petru s-a lepădat de Iisus. În general, Petru s-a lepădat de trei ori de Mântuitor. Unul dintre episoadele acestea a fost menționat de către Luca în Evanghelia sa: „Și întorcându-Se Domnul, a privit spre Petru; și Petru și-a adus aminte de cuvântul Domnului [...]. Și, ieșind afară, Petru a plâns cu amar” (Luca, 22, 61 – 62).

Petru a fost reabilitat după Învierea Domnului, devenind și mai devotat întru credința creștină: astfel i-a fost recunoscută și întâietatea lui de vârstă între apostoli.

Calendar Cronologic

1 IULIE

1881 A apărut, la Iași revista științifică și literară „**Contemporanul**”.

1934 S-a născut **Petre Zaharia**, fluieraș, naist, taragotist, cavalist și clarinetist.

Ziua Mondială a Arhitecturii.

2 IULIE

Sărbătoarea Națională „**Ziua Comemorării lui Ștefan cel Mare și Sfânt**”.

1971

Georgeta Voinovan, interpretă de muzică ușoară, s-a născut la 2 iulie 1971 la Chișinău. Absolveste școala de muzică № 1, apoi Colegiul de muzică „Ștefan Neaga”. A participat la Festivalul de muzică folk „Galbenă gutuie” în anii 1993 și 1995, la ambele luând premiul II. Se lansează în muzica ușoară cu participarea concomitentă la festivalul „Maluri de Prut” - premiul II, la festivalul televizat „Ochiul de veghe” - Premiul Mare.

3 IULIE

1954 Mihai Bătrânu, interpret de muzică populară, acordeonist, s-a născut la 3 iulie 1954 în or. Dondușeni. A absolvit Școala de Cultură „E. Sârbu”, Soroca și Institutul de Arte „G. Musicescu”. În anul 1975 este invitat în Orchestra de muzică populară „Folclor”. În anul 1989 devine Laureat al Festivalului Interpretelor Instrumentiști de la Moscova. În anul 1995 — titlul Maestru în Artă. S-a stins din viață în anul 1999 la Chișinău.

1941

Iacob Burghiu s-a născut la 3 iulie 1941, s. Zăicani, Râșcani - prozator, regizor de film, pedagog, actor la Teatrul dramatic „V. Alecsandri” din Bălți (1958-1960) și la Teatrul „Luceafărul” din Chișinău (1960-1964). A absolvit Institutul „A. Russo” din Bălți (1957), Institutul Unional de Cinematografie din Moscova - VGIK (1964-1968), apoi este angajat ca regizor la studioul „Moldova-film” (1968-1987). Debutează în 1966 cu volumul „Soarele în cărji”, membru al Uniunii Scriitorilor (din 1967), al Uniunii Cineaștilor (din 1975), în perioada 1987-1989, consultant, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, diverse funcții la Ministerul Culturii, inclusiv și viceministru, consilier la Președinția R. Moldova (1997-2001). Iacob Burghiu a primit Medalia „Mihai Eminescu” (1996) și Maestru în Artă (1999). A încetat din viață la 28 iunie 2003, în mun. Chișinău.

1959

Zinaida Bolboceanu s-a născut la 3 iulie 1959, c. Opaci, jud. Căușeni. A absolvit școala din Opaci (1966-1970), Școala Republicană de Arte Plastice pentru copii (1970-1975), Colegiul Republican de Arte Plastice (1975-1980), Conservatorul de Stat din Moldova

(1986-1991), lector la Conservator până în 1994, solistă la corul „Ciocârlia (1970- 1979) și la ans. „Mărțișor” din Chișinău, lucrează cu ans. „Țărăncuța” (1987-1994); cu orchestra „Busuioc Moldovenesc” (1989-1997); cu Teatrul „Ion Creangă” (1993-1995); la MNEIN (1997-2001), fondator și director artistic în grupul folcloric „Etnos” (1995-2001); participă la realizarea filmului muzical „ETHNOS” (1996), din 2006 - solistă în Ansamblul folcloric „Busuiocul” (România). În anul 2000 a primit Premiul „Ethnos” pentru valorificare și autenticitate. Artist al Poporului.

4 IULIE

1926

Scriitorul **Vasile Vasilache** s-a născut la 4 iulie 1926, Unțești, Iași, România, astăzi în r. Ungheni – d. 7 iulie 2008, Chișinău. Școala primară a făcut-o la baștină. În anul 1937 este admis la Liceul Național din Iași. Debutează în literatură conferindu-i-se premiul I la un concursul republican (proză). Din acest moment profesează jurnalistică, îmbinând-o cu creația literară (proză scurtă): „Aventurile celor doi verișori”, „Două mere țigance”, „Tăcerile casei aceleia”. 1962-1964 urmează Cursurile de Scenaristică de la Moscova. 1965- membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova. 1965-1969 - redactor la revista „Nistru”, membru al Colegiului redacțional la Studioul „Moldova-Film”. Riga, 1969 - premiat pentru scenariul documentar „Eu și ceilalți...”. 1993-1995 redactor șef la revista „Columna”.

6 IULIE

1953

Anastasia Lazariuc s-a născut la 6 iulie 1953, în c. Băcioi, Chișinău. Face studiile la Școala de muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău. În anul 1972 - solista formației „Sonor” la Filarmonica din Cernăuți, Ucraina, colaborează cu televiziunile de la Moscova, Sanct-Petersburg, Kiev, Minsk. În anul 1973, câștigă premiul II-i la Festivalul Cântecului de la Liepaia, Lituania; 1979 laureată a Concursului internațional „Garoafa roșie” (Soci) și diplomată a Concursului televizat „Cu cântecul prin viață” (Moscova). Din 1977, timp de 16 ani - solista Orchestrei Radio-Televiziunii de la Chișinău. 1982 - Artistă Emerită.

7 IULIE

1960

Mezzosoprana **Aurelia Ciobanu** s-a născut la 7 iulie 1960. A absolvit în 1990 Conservatorul de Stat „Gavril Musicescu”, facultatea. Din 2005 este solistă la

Teatrul Național de Operă și Balet din R. Moldova . Premiul I la Concursul internațional de canto „Gavril Musicescu” (1981); Premiul I și respectiv, II la Festivalul internațional de muzică „Crizantema de aur”, România (1992 și, respectiv 1993).

8 IULIE

1945

Ivan Cvasniuc s-a născut la 8 iulie 1945. Bariton. Maestru în Artă, Artist al Poporului. A absolvit Conservatorul de Stat „Gavril Musicescu” din Chișinău. Din 1974 este solist la Teatrul Național de Operă și Balet.

9 IULIE

1894

S-a născut la 9 iulie 1894 **Petru Capița**, fizician, originar din sudul Basarabiei, laureat al Premiului Nobel, unul dintre principalii creatori ai bombei atomice sovietice

10 IULIE

Ziua pescarului

14 IULIE

1933

Pavel Boțu s-a născut la 14 iulie 1933 în Cemașir, reg. Odessa, Ucraina. A absolvit școala medie a satului, apoi Școala pedagogică nr. 15 la Akerman cu eminență (azi Belgorod-Dnestrovskii), este admis la Institutul Pedagogic „Ion Creanga” din Chișinău, după absolvire, scrie și publică primele versuri. În 1959 debutează cu cartea „Baștina”. În 1961, este lucrător literar apoi șef de secție, redactor adjunct al ziarului „Moldova Socialistă”. La 16 octombrie 1965, este ales președinte al US din Moldova, până în 1987. În 1973 - Premiului de Stat în domeniul literaturii. În 1984 este ales deputat al Sovietului Suprem din RSSM și URSS. La 17 februarie 1987 se stinge subit din viață.

15 IULIE

1949

Nina Ermurachi, cântăreață de muzică populară, Maestru în artă, s-a născut la 15 iulie 1949, s. Florițoaia Veche, Ungheeni. Pe parcursul anilor 1971-1973 învață la Școala medie de muzică „Șt. Neaga” de la Chișinău. Cariera muzicală și-o începe în anii 1966-1968 la Capela corală „Doina” – coristă, apoi în anii 1985-1987 - solistă. Cântecele interpretate de Nina Ermurachi la lansarea ei în muzica populară în 1968 - „Măi, cucule blestemat”, a consacrat-o și

a făcut-o cunoscută. În perioada anilor 1968-1984, iar apoi 1991-1995 este solistă a Orchestrei „Folclor”, mai colaborează în anul 1988 cu Orchestra „Moldoveneasca”, iar în anii 1989-1991 este solistă a Orchestrei „Artă” de la Chișinău. În anul 1996 susține un recital la Festivalul „Crizantema de Aur”, la Târgoviște și în 2001 la Festivalul „Maria Tănase” de la Craiova.

1948

Nicolae Dabija s-a născut la 15 iulie 1948 în com. Codreni, Cimișlia, a absolvit Universitatea de Stat din Moldova (1972), a publicat poezie și proză. Din 1986 este redactor-șef al săptămânalului Literatură și artă. Laureat al Premiului de Stat (1988). Laureat al Premiului Academiei Române (1995).

16 IULIE

1872 S-a născut la Iași scriitorul **Dimitrie Anghel**, (d. 1914)

17 IULIE

1436 Prima atestare documentară a *numelui topic Chișinău*.

1938 **Pavel Balan**, operator de cinema, fotograf, s-a născut la 17 iulie 1938, în c. Hâncești, r. Fălești. A absolvit Institutul Unional de Cinematografic de la Moscova - VGIK în 1965. Începe să lucreze la studioul „Moldova-film” din anul 1964. Este membru al Uniunii Cineaștilor din Republica Moldova. În următorii ani a fost operator principal a mai multor pelicule de lung metraj. În ultimii ani se ocupă mai mult de arta fotografică. A publicat câteva albume prețioase.

1945

S-a născut **Veronica Mihai** la 17 iulie 1945, cântăreață de muzică populară.

1949

Ion Hadârcă, poet, traducător, om politic, s-a născut la 17 iulie 1949 în c. Sângerei Vechi (or. Sângerei), jud. Bălți. A debutat în 1965 în revista „Cultura Moldovei”. După absolvirea școlii din Sângerei (1966), este angajat la ziarul raional „Calea leninistă”, absolveste Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” din Chișinău (1970-1974), între anii 1974-1978, face doctoratul la Institutul de Limbă și Literatură al AȘ a Moldovei. În anul 1977 apare prima plachetă de versuri „Zilele”. Premii: Laureat al revistei „Flacăra” (1992); Premiul

„Mihai Eminescu” al Consiliului județean Suceava (1997); Premiul „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris...” pentru volumul de poeme Helenice în cadrul celui de-al VII-lea Salon de Carte Românească (Iași, 1998).

1961

Igor Macarenco s-a născut la 17 iulie 1961 în or. Căușeni.. A absolvit Academia de Muzică „Gavriil Musicescu” din Chișinău. Tenor. Din același an este solist la Teatrul Național de Operă și Ballet. Maestru în Artă.

18 IULIE

1964

Alexandru Vasilache, regizor, actor de teatru și cinema, scenarist, pedagog s-a născut la 18 iulie 1964 în or. Râșcani. A absolvit Institutul de Arte „Gh. Musicescu” de la Chișinău (1985) și VGIK, Moscova (1989). Și-a început activitatea actor la teatrul „Luceafărul” apoi la teatrul „E. Ionescu”. În anul 1993 creează Teatrul de Buzunar. Anii 1994-1999 a fost conducător artistic al Teatrului Național „M. Eminescu”. Începînd cu anul 2007 și până în anul 2011 este regizor-șef al Teatrului dramatic rus „A. P. Cehov”. În 2009 apare pe ecrane filmul „Lupii și Zeii” realizat după propriul scenariu la studioul „Moldova-film”. În aprilie 2011 — Director General al studioului „Moldova-film”. Artist al Poporului (2009).

19 IULIE

1919

Glebus Sainciuc, artist plastic portretist, autor a unei originale colecții de măști, s-a născut la 19 iulie în or. Chișinău. Își face studiile la liceul „B. P. Hașdeu” din capitală. În anul 1942 susține bacalaureatul, după care studiază, până în 1944, la Facultatea de Arhitectură a Politehnicii din București. După război în anul 1947, absolvește Școala de Arte Plastice „Ilia Repin” de la Chișinău, în același an fiind primit în Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova. Practică mai multe genuri: grafică, pictură, șarje, măști.

20 IULIE

1943

Adrian Păunescu (n. Adrian Păun, 20 iulie 1943, Copăcenii, jud. Bălți, Basarabia - d. 5 noiembrie 2010, București, România) poet, publicist și om politic. Păunescu este cunoscut mai ales ca poet și ca organizator al Cenaclului Flacăra.

Este unul din cei mai prolifici poeți români contem-

porani. A debutat ca poet în 1960. Din 1973 conduce revista „Flacăra”. Între anii 1970-1980, Păunescu a devenit o figură importantă în mass-media românească.

1940

Vasile Brescanu (n. 20 iulie 1940, s. Gotești, județul Cahul - d. 3 ianuarie 2010, Chișinău), cunoscut regizor și actor de teatru și film din R. Moldova. Vasile Brescanu a obținut Premiul pentru cea mai bună regie la Festivalul republican de filme desfășurat în Chișinău (ed. I, 1980) pentru filmul „Emisarul serviciului secret” (1979). În anul 1991 a primit titlul de Maestru în Artă. A decedat la Chișinău, în 3 ianuarie 2010.

1951

Compozitorul **Valentin Dânga** s-a născut la 20 iulie 1951 în s. Mândrești, Telenești. A studiat la Institutul de Arte de la Chișinău (1982-1987). A scris muzică pentru spectacole de teatru și filme. La Festivalul Republican de Filme „Cocostârcul de argint” a primit Diploma „Pentru muzica originală în filmul documentar” – „Fântânarii” (1984) și pentru filmul „Moldova – casa părintească”. În anul 1991 i-a fost conferit titlul onorific „Maestru în artă”.

21 IULIE

1821

Vasile Alecsandri (n. 21 iulie 1821, Bacău — d. 22 august 1890, Mircești, jud. Iași), poet, dramaturg, folclorist, om politic, ministru, diplomat, academician, membru fondator al Academiei Române, creator al teatrului românesc și a literaturii dramatice în România, personalitate marcantă a Moldovei și a României de-a lungul întregului secol al XIX-lea. În 1838 apar primele încercări literare în limba franceză. Opera sa dramatică însumează circa 2000 de pagini — baza solidă pe care se va dezvolta dramaturgia românească. Vasile Alecsandri s-a stins din viață la 22 august 1890. Primește Premiul Academiei pentru Literatură în 1881.

22 IULIE

1974

Geta Burlacu s-a născut la 22 iulie 1974, în or. Bălți. A absolvit clasa de vioară la Colegiul Muzical din Bălți. În anul 1993 a intrat la Conservator. Este laureată și premiantă a nenumăratelor festivaluri internaționale din România, Franța, Germania, Spania, Danemarca, Ucraina, Belarus. În 2007 G. Burlacu participă la un turneu împreună cu

renumitul proiect cubanez „Buena Vista Social Club”. În 2008 a reprezentat Moldova la Concursul Internațional Eurovision cu melodia „Century of Love”.

24 IULIE

1950

Vasile Iovu s-a născut la 24 iulie 1950 la Bardar, Hâncești. La 10 ani studiază flautul la liceul „Ciprian Porumbescu”, iar între anii 1967-1971 e student la Academia de muzica „Gavriil Musicescu”.

Decisivă pentru adevărata carieră artistică a fost întâlnirea sa cu Gheorghe Zamfir (Vilnius, 1971). Astfel, Vasile Iovu devine primul naist profesionist din stânga Nistrului și primul profesor în clasa de nai a Academiei de muzică, autorul primei „Metode de nai”. Artist al Poporului, profesor universitar, Premiul Național, „Ordinul Republicii”.

25 IULIE

1929

Petru Baracci s-a născut la data de 25 iulie 1929, în or. Bolgrad, jud. Cetaea Albă (atunci în România, astăzi în Ucraina). A studiat la Institutul teatral de stat „A.Ostrovski” din Leningrad (1948-1952). După absolvire a fost angajat în anul 1952 ca actor la Teatrul muzical-dramatic „A.S.Puskin” din Chișinău. A primit titlul de Artist al Poporului. Membru al Uniunii Cineaștilor, în perioada 1997-2005, președinte al UNITEM (Uniunea Teatrală din Moldova).

1931

Vladimir Beșleagă s-a născut la 25 iulie 1931 în satul Mălăiești, Grigoriopol, Transnistria. Prozator, eseist, traducător. Debutează în 1963 cu culegerea de nuvele *La fântâna Leahului*, după care au urmat alte cărți de proză: *Zbor frânt*, 1966; *Acasă*, 1976; *Ignat și Ana*, 1979; *Dure*, 1979; *Sînge pe zăpadă*, 1985 (primul roman din trilogia despre Miron Costin); *Cumplete vremi*, 1990 (volumul II); *Viața și moartea nefericitului Filimon sau anevoioasa cale a cunoașterii de sine*, 1988 (poem tragic scris între 1969-1970) etc.

26 IULIE

1951

Ianoș Țurcanu s-a născut la 26 iulie 1951, Pelinia, Bălți. Urmează Colegiul de Medicină din Bălți (1968-1970) și Institutul de Medicină din Krasnodar (1972-1976). Debutează cu versuri în 1973 la revista „Moldova”, iar prima carte, „Oglindă stranie”, îi apare în 1993. I s-au decernat Premiul Bibliotecii Naționale din Chișinău (1995) și Premiul Uniunii Scriitorilor din R. Moldova (2001).

28 IULIE

1940 Monumentul lui Ștefan cel Mare a fost evacuat la Vaslui, iar Facultatea de Teologie din Chișinău a fost evacuată la Iași

1962

Actrița **Nelli Cozaru** s-a născut la 28 iulie 1962 în s. Ștefănești, r. Ștefan Vodă. Este absolventă a Școlii „B.V. Șciukin” (1985). A lucrat pentru o perioadă scurtă la Teatrul „Luceafărul”, apoi la Teatrul „Eugen Ionesco”. Apoi devine actriță liberă; o perioadă lucrează la Teatrul „Mihai Eminescu”. De 10 ani predă „Arta Actorului” la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

29 IULIE

1994 Parlamentul Republicii Moldova adoptă Constituția Republicii Moldova

Ziua Constituției Republicii Moldova

„Nu este nimic mai de folos decât cetitul cărților”

„Cartea pentru copii trebuie să fie una de excepție, în ceea ce privește conținutul, prezentarea grafică și estetică, pentru a servi cititorului-copil un obiect al bucuriei, frumosului și un prilej de amplificare a relațiilor cu lumea”.

Lilia Brâncă, BM „B.P.Hașdeu”

cenți, elevi ai cl. a VIII-a ai aceluiași liceu. Ora de informare a avut ca scop popularizarea Cărții și a lecturii în mediul adolescenților, informarea lor despre istoria bibliotecii și potențialul informațional, despre publicațiile recente în bibliotecă. Adolescenții au fost receptivi și curioși la comunicările moderatorului. Ei au îndeplinit chestionarul „Eu și Biblioteca”, scopul căruia a fost depistarea intereselor de lectură a adolescenților, nivelul de lectură, opiniile ca cititori ai bibliotecii. Copiii au primit în dar mici postere despre bibliotecă și serviciile oferite comunității, „25 de lucruri pe care le poți face vizitând biblioteca”, „5 ani de la fondarea Muzeului orașului”.

La activități au participat 75 de beneficiari copii, elevi ai claselor primare de la liceul „M. Sadoveanu”.

Sper ca impresiile în cadrul Săptămânii Cărții și a Lecturii pentru Copii vor servi drept imbold pentru ei ca în viitor, cât mai des să frecventeze biblioteca, să lectureze zilnic, să sesizeze cu adevărat afirmația cronicarului, precum „nu este nimic mai de folos decât cetitul cărților”.

Le mulțumesc profesorilor și direcției LT „M. Sadoveanu” pentru colaborare, în special pentru deplasarea copiilor la bibliotecă și nu în ultimul rând, pentru conștientizarea valorii educației prin Carte și Lectură a generației „INTERNET-ului”.

Reeșind din faptul că cititorii-copii militează pentru o carte nouă, de calitate, țin să remarc, că în 2012 pentru achizițiile noi au fost alocate de către primăria or. Ocnița 25 393, 92 lei, inclusiv 5 594,42 lei pentru abonarea la periodice. Peste 60% din finanțe au fost cheltuite la capitolul „Achiziție de carte și publicații periodice pentru copii”.

Săptămâna Cărții și a Lecturii pentru Copii s-a desfășurat în biblioteca orașenească cu genericul „Lumina cărților să ne bucure”. Au fost oformate expoziții tematice, expoziții - vizionare. Copiii au fost informați despre cărțile de referință, cărțile artistice, cărțile noi din diverse domenii de cunoaștere. Săptămâna a inclus:

ora poveștii „Poveștile celebrului scriitor danez H.C.Andersen”; matineul „Cartea - sărbătoarea sufletului și a minții”; discuția „Nu este nimic mai de folos decât cetitul cărților... Ești de acord cu această afirmație?”; ora filmului cu desene animate „Să privim și să discutăm”; ședința clubului „Lecturici” pentru copii mici cu genericul „Cartea este o comoară a sufletului”. „Lecturicii” au primit însărcinare, pentru ședința următoare a clubului, de a confecționa împreună cu părinții, bunei, frații sau surorile o cărțuie originală, ilustrată pentru copii.

O altă activitate a fost ora de informare „Cartea. Biblioteca. Cititorul”. Oaspeți au fost 15 adoles-

Biblioteca Publică în vizorul comunității

Luna aprilie pentru bibliotecile publice din rețea a fost una supraincercată de acțiuni și evenimente culturale, organizate sub semnul Cărții și a Bibliotecarului, prilejuate Zilei Bibliotecarului.

Chiar de la începutul lunii, bibliotecile au organizat diverse acțiuni culturale în cadrul Săptămânii Lecturii și a Cărții sub auspiciul bibliotecarelor: Galina Rînja, V-na Frunză, Xenia Balaban, Vera Iacovenco, vernisând expoziții, întrunind discuții, matinee, recital de versuri unde în rolul principal a fost Cartea pentru copii, lectura.

În ziua de 8 aprilie, bibliotecile publice din Slobozia Doamnei și Ciocâlneni împreună cu copii romi au sărbătorit Ziua Internațională a romilor prin discuții, recitaluri de versuri, familiarizarea cu istoria apariției romilor în Republica Moldova și viața semenilor lor din alte țări.

Elevii Colegiului de Medicină, liceeni, pedagogi au participat la întâlnirea cu scriitoarea Nina Slutu-Soroceanu, membră a Uniunii Scriitorilor din Moldova și la lansarea ultimei cărți a dumneaei intitulată „Cu rădăcinile în vânt” (Chișinău, Editura Lumina, 2012), prilej cu care auditoriul i-a adresat cordiale felicitări. Cititorii au menționat că opera dnei Nina Slutu le oferă mesaje profunde, în special cea destinată copiilor.

În zilele de 15-26 aprilie, BPR „A. Donici” deja a 5-lea an organizează **Salonul-concurs raional al scriitorilor orheieni și a tinerilor condeieri**. La Salon au participat elevi și tineri cu vârsta cuprinsă între 10-35 de ani, care au editat cărți cât și debutanți. Și-au prezentat lucrările 80 de concurenți originari din raionul Orhei.

Salonul a cuprins mai multe compartimente. Juriul minuțios a evaluat lucrările, luând în considerație valoarea conținutului, prezentarea grafică, accesibilitatea pentru publicul cititor, recenzii, publicitate.

Premiul pentru „Cartea cognitiv-științifică” i-a revenit elevei din s. Mitoc, Curchi Pantelina pentru lucrarea „Un mediu sănătos, o societate sănătoasă”. A fost menționată și cea mai bună creație a anului „Antologia de poezie românească în versiune spaniolă”, autor cunoscuta poetă Maria-Augustina Hâncu, din s. Berezlogi.

La compartimentul „Poezie, cântec, eseu” au fost onorați cu premii 12 participanți, 7 persoane au primit premiul pentru „Cea mai reușită prezentare grafică” a publicațiilor. BPR „A. Donici”, bibliotecile publice comunale din Bolohani, Seliște, Trebujeni, Biblioteca pentru copii

„I.Creangă” sau învrednicit cu premii la compartimentul „**Cele mai originale publicații în domeniul bibliologiei**”. Este laudabil faptul că BPR „A. Donici” a fost apreciată pentru prezentarea bibliografiei „Bibliotecile publice din raionul Orhei în presă” (perioada 1901-2012), alcătuită de colaboratoarele E.Crudu și E.Turcin.

Cei mai mulți participanți au fost menționați cu diplome și premii bănești la compartimentul „**Debut**”, unde și-au prezentat lucrările peste 50 de participanți. Cei mai activi au fost elevii gimnaziilor „M. Eminescu”, „Ion și Doina Aldea Teodorovici”, L T „On. Ghibu”, cititorii bibliotecilor din localitățile Ivancea, Trebujeni, Ghetlova, Pohrebeni, Cucuruzeni, Peresecina, Brăviceni etc.

Evenimentul de primă importanță din această lună a fost **Ziua Bibliotecarului**. Cu acest prilej, Secția Cultură și

BPR „A. Donici” au evaluat activitatea bibliotecilor publice, participante la **Concursul raional „Vocație și entuziasm”**. Juriul, conform criteriilor Regulamentului pe **locul I le-a clasat pe Ala Șendrea, șefa bibliotecii din s. Bolohani și Elena Crudu, bibliograf la BPR „A. Donici”, pe locul II - Elena Terenti, șefa bibliotecii s. Vâșcăuți și Elena Turcin, BPR „A. Donici”, locul III le-a revenit dnelor Galina Mihai, biblioteca publică din s. Cucuruzeni și Stepanida Țugui, BPR „A. Donici”, în total 10 persoane au fost apreciate cu diplome și premii bănești.**

Zilele Bibliotecarului au continuat cu Concursul raional „La izvoarele înțelepciunii” ed. a XXIII-a, consacrat vieții și activității scriitorului francez Jules Verne (185 ani de la naștere). Au participat 40 de elevi din cl. a VI-VIII-a, cititori ai bibliotecilor publice și școlare din oraș și raion. Ei au concurat la 3 probe literare, demonstrând cu mândrie că cunosc opera scriitorului. Cu toate acestea, cei mai buni cunoscători ai operei lui J. Verne au fost elevii: Buzu Ana-Maria, Peresecina, Ciolan Daniela, Hulboaca (locul I); Bunici Evelina, LT „On. Ghibu”, Orhei și Tereș Olga, LT „Ion Luca Caragiale”, Orhei (locul II); Stăvilă Mihai, Cio-

căleni și Babei Maria, Brăviceni (locul III). S-au evidențiat și elevii din localitățile: Biești, Vârlan Diana, Mihalciuc V-na, Susleni — Pascari Iulia, Lucășeuca, Lungu Daniela, Neculăeuca — Solomon Ariadna, Vâșcăuți, fiind menționați cu diplome și cărți de valoare. Primii patru nominanți vor participa la faza republicană a Concursului.

Zilele Bibliotecarului au culminat cu **Forumul tinerilor „O sută de întrebări pentru...”**, dna E. Ștefârța șefa DGÎTS, organizat în colaborare cu Centrul de tineret, Orhei.

Acțiunile culturale organizate de BPR „A. Donici” s-au încununat de succes, grație susținerii financiare a Consiliul Raional în persoana președintelui dl. Ion Ștefârța, din numele bibliotecarilor îi mulțumim și pe această cale.

Cu certitudinea că activitățile și evenimentele culturale organizate de bibliotecarii orheieni au devenit o obișnuință pentru utilizatorii bibliotecilor, Vă lansăm invitația permanentă:

— **Ne revedem la activitățile culturale din luna viitoare!**

BIBLIOTECILE PUBLICE din raionul Orhei ÎN OGLINDA ANILOR

„Bibliotecile publice din raionul Orhei în presă”, astfel a fost intitulată lucrarea științifică recent scoasă de sub tipar.

Această bibliografie prezintă o radiografie succintă dar importantă ca tematică a activității bibliotecilor publice din raionul Orhei.

Realizarea lucrării presupune un efort substanțial de documentare și studiere a unui mare volum de articole din cărți și periodice.

Tematica articolelor demonstrează că lucrarea reflectă diverse etape de dezvoltare și activitate a bibliotecilor publice între anii 1888 și 2012, punând accentul pe edificarea imaginii bibliotecii și a bibliotecarului. Ion Stolica a menționat că „Un produs bibliografic este rezultatul unei cercetări mai extinse sau mai restrânse, mai superficiale sau mai profunde”.

În raionul Orhei cea mai importantă bibliotecă este Biblioteca Publică Raională „A. Donici”, prin fondul valoros de publicații pe care îl deține. Istoria BPR „A. Donici” începe încă în anul 1888, când este înregistrată cererea unei burgheze pe nume Maria Bilchisi, locuitoare a or. Orhei către guvernatorul Basarabiei, de a i se permite să deschidă o bibli-

otecă publică. Articolele din ziare ne vorbesc că biblioteca se dezvoltă cu pași înceteți dar fermi, prin creșterea numărului de cărți achiziționate și cititori înregistrați. Din articolul „Корреспонденции. Оргеевъ” din ziarul Бессарабские Губернские Ведомости, 1901, 17 iulie, p. 4 ne demonstrează că în Târgul Orhei prima bibliotecă publică a fost înregistrată la 24 mai 1901, punând ca bază biblioteca personală în număr de 500 ex. a orheiencei P.I. Ravici, de naționalitate evreiască, care era și scris pe frontispiciul bibliotecii. Mai târziu la cererea cititorilor, bibliotecii i s-a conferit numele scriitorului rus Lev Tolstoi.

Majoritatea bibliotecilor publice din mediul rural, conform datelor statistice, au fost deschise începând cu anii 1944-50 cu toate atributele caracteristice ideologiei comuniste sovietice socialiste, care au contribuit activ la lichidarea analfabetismului în mediul

rural. Anul 1976 — anul organizării Sistemului Centralizat de Biblioteci, se înscrie în istoria bibliotecilor publice ca cea mai activă perioadă de popularizare a ideologiei comuniste, iar BPR „A. Donici” devine Centru metodologic pentru 76 de biblioteci publice din raionul Orhei, care contribuie la organizarea și desfășurarea activității bibliotecare în comunitatea orheiană.

Anul 1992 este marcat prin încheierea unui contract de colaborare între BPR „A. Donici” și Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu”, Piatra-Neamț, România și deschiderea Filialei de carte românească Piatra-Neamț. Grație dragostei de Țară și neam a directorului Bibliotecii Constantin Bostan, Filiala a fost dotată cu 20,0 mii volume de carte din diverse domenii. Activitatea Filialei a fost des oglindită atât în mass-media din Republica Moldova cât și peste Prut.

Descentralizarea activității bibliotecilor publice din rețea a fost următoarea treaptă în activitatea bibliotecilor publice cât și a Administrațiilor publice locale, astfel fiind modificat și restructurat Statutul bibliotecilor, care a avut puncte forte și puncte slabe.

Odată cu formarea județului BPR „A. Donici” a devenit diriguitor metodologic al celor 172 biblioteci publice din județ, dar și un veritabil ghid pentru bibliotecari, colaborând fructuos cu Bibliotecile Publice din or. Rezina, Șoldănești, Telenești, Orhei.

Începând cu anii 2000, bibliotecile publice din rețea s-au integrat în Societatea Informației și a Cunoașterii prin elaborarea proiectelor de diversificare a serviciilor pentru beneficiarii bibliotecilor. Astfel, grație susținerii financiare de către Fundația Soros din Moldova, BPR „A. Donici” a deschis primul Centru de Informare și Documentare „Orhei” în Republica Moldova, lansează pagina WEB, începe catalogarea publicațiilor în regim electronic, utilizând programul Q-SERIES, Sala Multimedia la

Biblioteca pentru copii „I. Creangă”, Sala de lectură pentru persoanele cu deficiențe de vedere la biblioteca filială din cartierul „Nordic”, Centrul de integrare a romilor în comunitate, la biblioteca-filială din cartierul „Slobozia Doamnei”, Dezvoltarea colecțiilor de publicații în 28 de biblioteci publice din rețea.

În colaborare cu IATP în Moldova, BPR „A. Donici”, în anii 2003-2010 implementează Proiectul „Instruirea în domeniul tehnologiilor informaționale a utilizatorilor bibliotecii și membrilor comunității”. În acești ani tot mai des s-a scris și s-a vorbit în mass-media despre utilizarea calculatorului și internetului de către utilizatorii bibliotecilor, de serviciile noi implementate de bibliotecile din mediul rural care dispun de tehnologii informaționale: bibliotecile Bolohani, Cucuruzeni, Donici, Zorile, Biblioteca pentru copii „I. Creangă”, Orhei.

Anul 2012 - Anul modernizării bibliotecilor publice din raionul Orhei, a pus temelia schimbării la față a rolului strategic al bibliotecarului și bibliotecii în dezvoltarea și menținerea unei societăți democratice prin acordarea de acces liber la cunoștințe, idei și opinii.

Demararea proiectului pilot Novateca-Biblioteci Globale în Moldova, a adus mari schimbări în BPR „A. Donici”, care a organizat Centrul Regional de Formare pentru instruirea bibliotecarilor din raioanele Orhei și Telenești în vederea utilizării tehnologiilor informaționale cât și în bibliotecile publice din mediul rural: Bolohani, Ciocălteni, Pohrebeni, Step-Soci și Vatici, care au fost dotate cu tehnologii informaționale, urmând să acorde servicii informaționale membrilor comunității.

Un alt subiect al articolelor este colaborarea bibliotecilor publice din rețea cu cele mai mari biblioteci din Republica Moldova cât și din România, cu Administrația publică locală, agenți economici, instituții, ONG-uri din comunitate, astfel asigurând bi-

bliotecilor o funcționalitate durabilă.

Pe parcursul anilor s-a scris mult mai mult despre personalul bibliotecilor, care au activat în timp cât și despre activitatea bibliotecilor publice - cele mai importante instituții de cultură, educație și informare în comunitatea orheiană.

Imaginea unei instituții se promovează prin vizibilitatea și prezența ei în mass-media.

În acest context, studiul dat ne vorbește despre imaginea bibliotecii și rolul bibliotecarului în comunitate. Imaginea bibliotecilor din rețea a fost promovată prin diverse metode: conferințe, lansări de carte, medalioane literare și muzicale, ateliere și întruniri profesionale, interviuri, emisiuni, studii, cercetări ale personalului bibliotecilor publice. După publicațiile din mass-media îți dai seama cât de activi au fost bibliotecarii, într-o perioadă sau alta, despre obiectivele anului, campanii organizate la nivel local, raional și național în diferite perioade.

La promovarea imaginii bibliotecii și a bibliotecarului au contribuit precedentii și actualii colaboratori ai bibliotecilor publice: Galina Botnari, Alla Musarivskaia, Ana Kondratyuk, Ana Vaisman, Georgeta Țurcan, Svetlana Dobrîdeni, Maria Popovici, sistemul centralizat de biblioteci, Vera Țurcan, s. Susleni, Vera Lesnic, s. Bulăiești, Elena Godoroja, s. Seliște, Galina Dedișina, s. Trebujeni, Elena Terenti, s. Vâșcăuți, Galina Căruță, s. Zorile, Vera Iacovenco, Eugenia Arseni, Elena Iurcu, Silvia Graur, Elena Crudu, Elena Turcin, Tatiana Lanovenco, Valentina Frunză, Galina Rânja de la BPR „A. Donici”.

Judecătorii bibliotecilor mereu au fost utilizatorii, jurnaliștii: Barjanskaia Nadejda, Roman Vasile, Cernei Ion, Obreja Mihail, Calcea Andrei, Alexandru Bușinski, Rodica Chicuș, care au ținut biblioteca în vizor, iar gratitudinea lor față de bibliotecă și personal a fost exprimată prin intermediul mass-media.

Promovarea eficientă a activității bibliotecii și bibliotecarilor, serviciilor, evenimentelor, conținuturilor elaborate, este foarte importantă pentru a atrage atenția utilizatorilor și a nonutilizatorilor din comunitate.

Studiul alcătuirii Elena Cru-

du și Elena Turcin este o sinteză socioistorică și culturală care cuprinde toate fenomenele evoluției bibliotecilor publice din raion în diferite etape ale dezvoltării. Lucrarea va fi utilă cercetătorilor, bibliotecarilor, utilizatorilor, care vor contribui la edifica-

rea viitorului instituțiilor bibliotecare. Lucrarea în ansamblu este un excelent exemplu de competență și voință de a colecta și a conserva într-o formulă sintetică, un volum uriaș de date, pentru care realizatorii merită felicitări.

„Ivanceanca” — 20 de ani

LUDMILA SITARI,
or. Orhei

Duminică, 19 mai, de Sărbătoarea profesională a lucrătorului din domeniul culturii, angajații respectivi din s. Ivancea, Orhei au marcat încă un eveniment important. Ansamblul vocal „Ivanceanca” și-a sărbătorit ce-a de a 20-a aniversare de la inițiere. Manifestarea a fost organizată în cadrul Concursului raional „Vocație și entuziasm” – concurs de creație și promovare a formațiilor artistice jubiliare.

Gazdele s-au pregătit minuțios, au aranjat cu grijă locul, improvizând o scenă în parcul din preajma primăriei. Aier curat, verdeață, cântece,

zâmbete, îmbrățișări, cadouri, flori și urări spre noi realizări. Așa succint se poate spune despre acest eveniment.

Primarul com. Ivancea, dl Oleg Gașper a manifestat o atitudine deosebită pentru toți cei care timp de 20 de ani au promovat și valorificat creația artistică ucraineană. La sărbătoare au fost invitați mulți oaspeți – reprezentanți ai diaspolei ucrainesti, asociații de profil, formații artistice din localitățile Peresecina, Sămănanca, Bulăiești, Furceni precum și ansamblul cântecului ucrainesc din s. Mihalovca, r. Sângerei.

Un mesaj de salut și urări de noi creații a urât celor prezenți vicepreședintele raionului dl Andrei Globa.

Din partea organizatorilor, Secția Cultură a mulțumit tuturor celor care au fost implicați în organizarea acestei sărbători de suflet.

Roadele la ce e frumos și de folos se obțin mai greu și ele, aceste roade, sânt de durată.

La mulți ani
„Ivanceanca”!

„Drag mi-i cântecul și neamul”

Recent a finalizat un eveniment remarcabil în viața culturală a raionului Orhei. Deja a devenit o tradiție, anual Secția Cultură în colaborare cu autoritățile locale organizează Festivalul-concurs raional „Drag mi-i cântecul și neamul”. Anul acesta festivalul a demarat în cea de-a X-a ediție jubiliară, marcată cu o participare intensă a colectivelor artistice.

Activitatea respectivă exprimă o trecere în revistă a tuturor formațiilor artistice de amatori care activează în Casele (căminele) de cultură, este și o promovare a experienței, repertoriului și imaginii localităților, o carte de vizită a păstrării și valorificării tezaurului cultural autohton - aspecte prezentate prin evoluare de artiști amatori conform condițiilor Festivalului și necesității impelmentării Legii patrimoniul cultural imaterial.

Totalurile Festivalului au fost aduse la cunoștință angajaților din domeniu în cadrul seminarului raional.

Au fost discuții, propuneri, sugestii, fapt ce ne bucură că folclorul, cultura națională dăinuiește și ne îmbogățește zestrea neamului cu cântece, dansuri frumoase, tradiții și obiceiuri de la baștină. Nu e secret, că actualmente în cultura națională sânt și elemente kitsch ce denaturează adevărata valoare, dar evoluarea formațiilor la Festival, entuziasmul artistic și competențele conducătorilor de colective au demonstrat încă odată că în raion accentul primordial este folclorul autentic bazat pe tradiția strămoșească.

Total la Festival au participat 80 de colective artistice de diferite genuri. În scopul impulsionării vieții culturale, încurajării artiștilor amatori, au

GHEORGHE GURIUC,
șef Secția Cultură Orhei

fost stimulate cu recompense bănești toate colectivele în dependență de nivelul artistic prezentat. Chiar dacă recompensa este modestă, recunoștința pentru cei ce țin flacăra frumosului aprinsă este nemărginită

Aducem mulțumiri tuturor participanților și desigur primărilor satelor și comunelor care au contribuit la delegarea colectivelor la Festival, la mobilizarea membrilor comunităților în promovarea frumosului și organizarea eficientă a timpului liber.

FRUMOSULE COVOR Basarabean

De Duminica Mare, satul Clișova Nouă, localitate tânără de tot, a fost înundată de oaspeți, săteni, invitați, turiști și specialiști în arta covorului. După tradiție, localul desfășurării Festivalului „Frumosule covor Basarabean”, a fost înfrumusețat cu frunzari la streșină, corovatic pe aleie și desigur, o expoziție în toată splendoarea, într-un anturaj rustic, îți bucură privirea cele peste 40 de covoare din ograda Centrului de Meșteșuguri „Arta rustică”.

Multe emoții, amintiri, nostalgii, căci țesutul sau alesul covoarelor, cum se mai spune, este un meșteșug de casă care a apărut prozaic, dezvoltându-se ca artă. Covoarele ca și prosoapele brodate erau principalele elemente de înfrumusețare a interiorului casei. Nu era zestre fără covoare, acestea serveau și drept măsură a bunăstării în familii.

După ceva timp, Ecaterina Popescu – meșter popular și directorul Centrului de Meșteșuguri din sat a readus în atenția societății civile acest meșteșug, lansând Festivalul propriu zis.

Îmi amintesc de frumoasa sărbătoare a Covorului, care în premieră raională a fost desfășurată în satul Tabăra, localitate cu o tradiție de zeci de ani în arta covorului. Chiar la intrarea în sat, gospodinele și-au înfrumusețat ogrăzile și strada cu o avalanșă de culori. Cele mai frumoase formații folclorice din raion au vizitat dinastiile de meșterițe din Tabăra cu omagiu, flori, câtece, urări de sănătate și succese. Mai apoi, toți împreună cu alai au venit în mijlocul satului, lângă izvor unde a urmat un spectacol folcloric și cu tradiții populare ale covorului

Nu peste mult timp, la o margine de pădure, la umbră și iarbă verde, covorul moldovenesc iarăși a revenit în capul mesei la Clișova, cum se mai zice azi — Clișova Veche. Aici mi s-a memorizat frumosul obicei „scoaterea covorului din stative”, cu o horă frumoasă jucată de toți cei prezenți. Admirația cuvenită a fost a doamnei Maria Bâtcă, specialist în doemniu din România.

Actualul Festival al covorului de la Clișova Nouă a confirmat această tradiție. Prezenții la manifestare Ion Ștefârța – președintele raionului, Andrei Globa – vicepreședintele raionului, Ion Ionașcu – primarul com. Ciocâlteni, Varvara Buzilă – doctor în etnografie, Rodica Dobzeu – specialist principal CNCPCI le-au dorit tuturor sănătate, succes și răbdare în arta ce o profesează.

În cadrul Festivalului au fost organizate excursii în sălile Centrului de Meșteșuguri, expoziția ielor naționale, șezătoarea tradițională a prelucrării lînei, expoziția meșterilor populari: Andrei Tihon, s. Neculăieuca, Vasilișă Bujor, s. Trebujeni, Alexandra Morari, s. Mitoc, concert susținut de ansamblul etofolcloric „Plăieșii” din Chișinău, ansamblul de muzică și dans „Lăstărașii”, s. Ciocâlteni și interpreta de romanțe Raisa Bârnaz din s. Tabăra.

„Fiecare covor povestește despre ceva al său - spune regretata doctor în etnografie Elena Postolache, însă noi uităm această limbă, tradiția de a țese covoare dispare în Moldova ...”, dar nu și în raionul Orhei.

Artistul... a plecat...

Ansamblul „Arcușul”, c. Sărata Galbenă, Hâncești

La Cimișlia, în a treia duminică a lui Cireșar, s-a desfășurat cea de-a V-a ediție a **Festivalului dansului popular în memoria maestrului coregraf cimișlian Ion Bazatin**.

Un ARTIST... care dansează și astăzi prin discipolii săi.

Un ARTIST... care a cântat, dansat, valorificând creația populară, cunoștea să glăsuiește la diferite instrumente muzicale, autor a numeroase articole în presa periodică, a fondat câteva colective artistice, inclusiv renumitul Ansamblu de dansuri naționale „Hora”, care a dus faima Republicii Moldova în multe țări ale lumii, cucerind lauri la diverse festivaluri și concursuri naționale și internaționale.

Artistul... a plecat... când abia depășise vârsta de 60 de ani.

Însă o dată la doi ani, la baștina sa - or. Cimișlia, toți care l-au cunoscut încununează o horă a nemuririi pentru al pomeni și al reînvia prin ceea ce ne-a lăsat... dragostea față de frumos...

Uite-așa la Cimișlia, în pas vioi cu pâine și sare, au fost întâmpinați oaspeții participanți la paradiziul eveniment al sufletului... oferind pe rând cartea de vizită, atrăgând băștinașii la horă cum atrag florile roua.

Deschiderea... solemnă, cu defilare prin centrul orașelului a fost urmată de evoluarea colectivelor invitate din 8 raioane ale țării precum: Bălți, Călărași, Orhei, Strășeni, Hâncești, Cantemir, Comrat, Basarabeasca.

A impresionat Ansamblul „model” de muzică și dans popular Vântuleț din mun. Bălți – au fost onorați să deschidă Festivalul... manifestând trei compoziții coregrafice inspirate de la baștină, precum și dansul „Brăul lui Ion Bazatin”, montat de regretatul maestru.

Apoi a venit rândul reprezentanților din Hâncești, Cantemir.

A impresionat plăcut formația „Măruntica lui Ion Răcilă” de la Carabetovca, Basarabeasca – AICI s-a simțit școala lui Ion Bazatin renăscută.

Tinerii și tinerele de la Chirsova, Comrat, înveșmântați în straie naționale stilizate deosebit de frumoase, au propus asistenței câteva dansuri cu pronunțate accente etnice găgăuzești, bulgărești și moldovenești... Un mare talent se naște în ansamblul „Lale” din Chirsova – dl Elmir Radionovici, un pici de vreo 8 anișori, care a fost invitat la bis de către public... sfântă vorbă — „Nasc și la Moldova oameni!”, cu siguranță veți mai auzi de el.

IULIA COJOCARU,
Secția Cultură Cimișlia

A emoționat spectatorul și Ansamblul „La izvor”, din Cimișlia care a arădit evoluarea cu „Sărbătoreasca” - dans montat de Ion Bazatin, reușind să culeagă aplauze furtunoase.

Rând pe rând, au evoluat în scenă cu dansuri deosebite, specifice zonelor în care locuiesc, artiștii amatori din raioanele Criuleni, Călărași și Orhei.

Apogeul Festivalului a fost atins spre finalul manifestării, când prezentatoarea a vestit evoluarea Formației „Hora”. Întemeiat de Ion Bazatin anterior cu peste patru decenii, acest colectiv, odată cu scurgerea timpului, aproape că nu și-a schimbat componența. Unii dintre ei sunt bune și bune, veterani ai dansului popular, (apropo, cel mai Tânăr, membru are 67 de ani – **mai dă-i doamne viață!**), dar dragostea față de tezaurul coregrafic național și respectul purtat pentru dirigitorul lor Domnul Ion Bazatin, îi face să practice dansul popular cel puțin de două ori pe săptămână, uimind lumea prin prospețime și temperament, vigoare și măiestrie. „Hora” a fost la înălțime și de această dată, dansurile ei fiind ovaționate de cimișlieni minute în șir.

Până și astăzi lumea vorbește că prin acest spectacol care a oferit universului o privesc dumnezeiască înveșnicit cu numele marelui coregraf al neamului ION BAZATIN, am demonstrat că MĂRIA SA - adevărat patriot al seminției noastre și-a depus cu osârdie munca, credința și sufletul pe altarul frumosului...

— Nu a fost uitat!

Timpul

nu se oprește în loc...pentru nimeni...

MARIANA IACHIMOVSKI,
 17 ani, eleva Școlii de arte plastice din or. Ungheni

„Timpul este simbolul Universului care ne unește, ne transmite noi speranțe și ne face să prețuim viața. Cu toate acestea, timpul parcă se scurge printre degete ca nisipul și nu-l putem întoarce. Nu ne putem opune timpului, el trece tot mai repede și ne fugărește transformând zilele în ore, orele în minute și minutele în secunde. E straniu faptul că atunci când privim ceasul așteptând să treacă mai repede timpul, el parcă încetinește transformând secunde în veșnicii, iar când noi stăm ni se pare că și el încetinește - anume atunci timpul perindează odată cu noi.

Cu părere de rău, nimeni nu este în stare să repare greșelile săvârșite sau să-și retragă cuvintele nepotrivite deja spuse...

Cu această ocazie, atrag atenția tinerilor, celor care sunt la început de cale să conștientizeze mesajul meu și să prețuiască timpul care le este oferit... căci timpul este viața...

Cu fiecare clipă trăită, zilele par mai scurte, deoarece continuăm să trăim și e bine când observăm schimbările, bucurându-ne de viață.

***Viața este scurtă, trăiți-o așa cum vă place
 ca mai târziu să nu regretați...***

***Prin acest vernisaj îmi doresc să redau scurgerea timpului - mesaj care are menirea de a aminti
 tuturor că timpul nu poate fi oprit în loc sau întors înapoi.***

Berbec

Taur

Gemeni

Rac

Leu

Fecioara

Balanță

Săgetător

Scorpion

Capricorn

Vărsător

Pește

Dicționar de etnomuzicologie

Dr. VICTOR GHILAȘ

Instrumente muzicale tradiționale (lat. *instrumentum* = „unealtă, aparat”): în sensul larg al cuvântului, instrumentele muzicale sunt, înainte de toate, un mijloc de emisie de către persoana fizică a sunetului în afara propriului organism și, totodată, o modalitate de completare a resurselor oferite, în acest sens, de propriul său corp. Nu toate instrumentele muzicale întâlnite în cultura artistică a unui popor pot fi considerate tradiționale. Pentru ca instrumentele muzicale din cultura nonliterată să fie creditate cu acest atribut, ele trebuie evaluate prin prisma unor criterii speciale.

Unul dintre acestea este acela al *dăinuiri și funcționării*. Instrumentul muzical poate fi considerat tradițional sau popular, dacă persistă în obiceiurile și ritualurile populare, exercită anumite funcții în viața poporului.

Caracterul de răspândire etnică și socială. În virtutea faptului că aria de răspândire a unor instrumente depășește cadrul muzicii tradiționale (în spațiul carpato-dunărean astfel de instrumente sunt vioară, violoncelul, violă, contrabasul, trompeta ș. a.), organologia contemporană propune ca asemenea instrumente să fie numite „populare în sensul larg al cuvântului”, iar cele utilizate doar în practica folclorică (la noi – cobza, fluierul, buciul ș.a.) – populare în sensul îngust al cuvântului”;

Înșușirile constructive și muzical-interpretative. Unele instrumente, transferate dintr-un spațiu cultural-geografic în altul, nu suferă modificări în construcție, acordaj, în calitățile muzical-acustice, în principiile de emisie a sunetului etc. Altele, dimpotrivă, adaptându-se într-un mediu sau cultură nouă, acomodându-se altui sistem muzical stilistic, contractează de la meșterii populari, interpreții de

folclor unele modificări atât constructive, cât și de acordaj sau principiile de emisie sonoră. Primele ar putea fi nominalizate drept instrumente cu însușiri creditate, celelalte – cu însușirile creditate transformate;

Modul și sfera de confecționare a instrumentelor muzicale. Importanță este existența tradițiilor locale în confecționarea, practica de producere a instrumentelor muzicale în mediul popular. Atunci când unul și același instrument este confecționat atât de meșterii populari, cât și de fabrică (de exemplu, vioara) factorul decisiv pentru clasificarea instrumentelor în categoria „popular” îl are aplicarea lui. Remarcăm și de astă dată că existența tradițiilor sau lipsa acestora în practica populară este un fenomen istoric.

Având în vedere aceste considerente, se poate sintetiza o definiție a instrumentelor muzicale tradiționale, care s-ar rezuma la următoarea formulare: instrumentele muzicale sunt un produs al activității umane ce funcționează într-un sistem cultural-istoric constituit; o modalitate de comunicare artistică sonoră, menită să completeze resursele oferite de organismul uman, să lărgască posibilitățile sale de exprimare bazate pe limbaj articulat și care sunt utilizate drept mijloc de realizare a fenomenului ce prezintă în sistemul dat muzica tradițională.

Instrumentele muzicale folosite în cultura de tradiție orală din Republica Moldova sunt multiple și diverse. În cercetările organologice, studierea acestora se sprijină pe următoarele temeuri:

— *terminologia* (denumirea/numi-
mirile populare ale instrumentului,
ale pieselor constitutive și auxiliare);

— *ergologia și tehnologia* (descri-
erea instrumentelor respective, forma

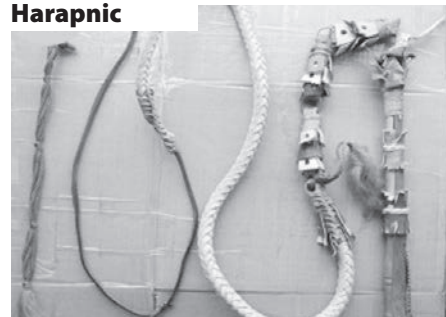
Clopot

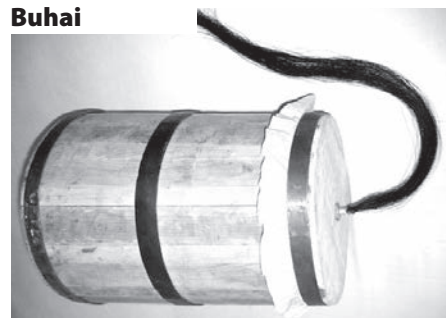
Drâmba

Harapnic

Buhai

sub care se înfățișează și materialele din care sunt confecționate, precum și părțile lor componente, îndeosebi cele care produc sunetul, dimensiunile, ornamentarea, simbolurile etc.);

— *tehnica de interpretare și posibilitățile muzical-acustice* (principiile de emisie a sunetului, posibilitățile sonore – scară muzicală, ambitus, registre, timbruri, varietăți sonore, acordaje și eventualele lui devieri, potențialul melodic și armonic);

— *repertoriul* (caracterizarea instrumentelor din perspectiva repertoriului este domeniul cel mai dificil și mai puțin studiat, deoarece documentele scrise din trecut, adică notațiile muzicale sau lipsesc, sau aparțin unei perioade istorice mai recente);

— *finalitatea aplicării* (elucidarea chestiunilor de ordin etnografic sau, mai bine zis, diferențierea funcțională a instrumentelor: estetice, de cult, cotidiană sau auxiliară în procesul muncii, în scopuri magice, pentru semnalizări etc.);

— *istoria și răspândirea* (nu e cazul studierii provenienței și răspândirii instrumentelor în genere, ci numai dezvoltarea în timp și răspândirea lor geografică în spațiul dat).

Instrumentarul muzical tradițional de la noi, aidoma celui din alte culturi orale, se încadrează clasificării cvadruple, admisă încă de teoreticienii indieni și adoptată (la 1878) de acusticianul și muzeograful belgian V. Ch. Mahillon, care, în baza principalului material vibrator, stabilește patru categorii de instrumente muzicale (autofone, membranofone, aerofone, cordofone). Ulterior, această clasificare este perfecționată și completată, pentru ca din 1914, să se răspândească sistemul muzicologilor germani E. Hornbostel și C. Sachs. Aceștia ierarhizează instrumentele muzicale după natura corpului vibrator, după modul de emisie a sunetului și după construcție – metodă acceptată de către organologul român T. Alexandru (în 1956) în lucrarea „Instrumentele muzicale ale poporului român”. Orânduirea sistemică în discuție, deși poate fi, eventual, îmbunătățită, poate totuși

servi drept un util instrument de lucru, astfel încât aranjarea organologică propusă prevede patru mari familii instrumentale ordonate după aceste principii:

— *idiofone* sau *autofone* (cu sunet nedeterminat și cu sunet determinat), al căror sunet este produs (prin lovire, frecare, ciupire sau suflare) de vibrațiile propriului corp (biciul, clopoței, drâmba, duruitoarea, pintenii, talan-ga, toaca, zurgălăii);

— *membranofone* (cu sunet nedeterminat) cu una sau două membrane rigidizate prin întindere, al căror sunet este creat prin lovire sau frecare (buhaiul, daireaua, darabana, duba, toba);

— *aerofone* (de lemn sau alamă), în care vibrează coloane de aer puse în vibrație fie direct prin buzele interpretului, fie printr-o deschizătură, numită gură de fluier, fie prin fluier, fie prin intermediul anciei batente (armonica, buciul, cavalul, cimpoiul, clarinetul, cornul, flautul, fluierul, muzicuța, naiul, surla, taragotul, tilinca, trâmbița, trompeta);

— *cordofone* al căror sunet este generat de coarde rigidizate prin întindere deasupra unei cutii de rezonanță amplificatoare, prin lovire (țambalul), ciupire (chitara, cobza, țitera) sau fricționare (contrabasul, gâdulca, lira, vioara, viola, violoncelul).

Clasificarea propusă exclude ierarhia instrumentelor populare românești așa-numitele *pseudoinstrumente* (după T. Alexandru). Metoda cea mai simplă de imitație instrumentală este fluieratul, șuieratul și dârlăitul – procedee naturale, prin care executantul se străduiește să le dea un caracter instrumental. Alte pseudoinstrumente de suflat sunt frunza, firul de iarbă, coaja de copac, solzul de pește. Depotrivă cu instrumentele muzicale adevărate, aceste procedee, sunt deseori acceptate în mediul tradițional ca mijloace de exprimare artistică.

Definirea, descrierea, clasificarea și istoria instrumentelor muzicale în culturile tradiționale constituie obiectul de studiu al *etnoorganologiei*.

Tobă

Cimpoi

Taragot

Corn

Tilincă

Pseudoinstrumente

1. Frunza.
2. Firul de iarbă.
3. Coaja de mestecăn.
4. Solzul de pește.

Idiofone sau autofone din metal cu sunet determinat

5. Clopotele.
6. Drâmba.

Idiofone sau autofone din metal cu sunet nedeterminat

7. Clopoșei.
8. Pintenii.
9. Tălăncile.
10. Zurgălăii.

Idiofone sau autofone din lemn (sau alt material) cu sunet nedeterminat

11. Bețe și plăci de lovit.
12. Duruitoarea.
13. Harapnic.
14. Maracas (tărtăcuțe elipsoidale uscate cu pietricele, sâmburi, grăunțe, boabe etc. introduse în interior).
15. Morișca.
16. Toaca.

Membranofone cu sunet nedeterminat

17. Buhaiul.
18. Daireaua.
19. Darabana.
20. Toba de mână.
21. Toba mare.
22. Toba mică.
23. Tumblechi.

Aerofone polifonice

24. Acordeonul.
25. Armonica.
26. Armonica de gură.
27. Baianul.
28. Cimpoiul.

Aerofone labiale

29. Cavalul.
30. Flautul (drept sau cu dop).
31. Fluier îngemănat.
32. Fluier moldovenesc (fără dop).
33. Naiul.
34. Ocarina.
35. Tilinca.

Aerofone cu ancii

36. Clarinetul.
37. Saxofon.
38. Surla.
39. Taragot.

Aerofone cu ambușură din lemn și alamă

40. Buciumul.
41. Cornetul.
42. Cornul (de semnalizare, de vânătoare, corn de postă, corn natural).
43. Fligornul.
44. Goarna.
45. Trombonul.
46. Trompeta.

Cordofone cu coarde ciupite

47. Chitara.
48. Cobza.
49. Tamburițele.
50. Țitera sau Cetera.

Cordofone cu coarde lovite

51. Țambalul mare (de concert).
52. Țambalul mic.

Cordofone cu coarde cu arcuș

53. Braciul sau vioala.
54. Contrabasul.
55. Gadulca sau Gudulca.
56. Vioara.
57. Violoncelul.

Nai

Ocarină

Cobză

Vioară

Țambal

Fluier

SPIRIDON VANGHELI

veșnicul copil al neamului...

*„Cărțile lui Spiridon Vangheli sânt ca niște corăbii,
care scot copiii în larg, ca să se întoarcă apoi după alți copii”*

N. Dabija

ALA GRĂDIANU,
șef BP com. Obreja Veche, Fălești

Nu cred că internetul poate să-ți umple sufletul de bucurie, precum lectura unei cărți. Lectura e poarta copilăriei, să între deci, cartea pe această poartă, să aducă lumină, pace și liniște în inimile copiilor!

La 30 mai curent în incinta gimnaziului „Sergiu Moraru” din com. Obreja Veche s-a desfășurat spectacolul literar **„Hai cu toții de mână, sub căciula lui Guguță”** cu participarea elevilor cl. II-III, îndrumați de pedagogi și șefa bibliotecii publice. Spiridon Vangheli este cunoscut în toată lumea ca mare scriitor al copiilor. Prin personajul principal din majoritatea scrierilor sale, Guguță al lui Spiridon Vangheli demonstrează tuturor cine sunt moldovenii prin isprăvile lui cunoscute mai în toată lumea, pentru că opera scriitorului este tradusă în 30 limbi de pe Terra.

Și copiii de la Obreja Veche au visat să stea măcar un pic la sfat fiindu-le ospete, dar... Cu toate acestea, miracolul s-a întâmplat și la ei, ce-i drept, prin intermediul scrisorilor, pe care copiii le-au adresat tatălui lui Guguță, adică scriitorului. Cele mai interesante și hazlii adresări scriitorului au fost a lui Antoci Alin-Simion, care îi scrie lui Spiridon Vangheli următoarele: „Buna ziua, nene Spiridon! Mă numesc Alin-Simion. Vă invit la noi în sat cu Guguță, căci tare mult vreau să mă joc cu el. Dacă nu puteți veni, trimiteți-l cel puțin pe Guguță, împreună vom ajuta copiii care pleacă cu părinții la prășit ca să aibă mai mult timp să Vă citească cărțile”. Unii dintre elevi s-au întrecut și la desene cu imagini și cu eroii lui Spiridon Vangheli, iar alții au înscenat fragmente din opera îndrăgită, care și-au jucat rolurile cu multă sinceritate. Spre sfârșitul sărbătorii, Guguță le-a adresat

celor prezenți întrebări de cunoaștere a operei scriitorului, pe care doritorii le-au extras din traista fermecată, cei mai activi au primit cărți. Rolul lui Guguță l-a interpretat de minune elevul cl. a II-a Grigoraș Vieru, fapt pentru care colegii l-au apreciat prin aplauze.

Această zi a produs sentimente de bucurie și satisfacție sufletească atât copiilor, cât și celor maturi – profesori, părinți. Cărțile lui Spiridon Vangheli sânt o fereastră deschisă spre frumos și pot transforma lectura într-o pasiune minunată.

În acest context vin cu un îndemn către toți - ca să-l recitim pe Spiridon Vangheli!

Iar din numele tuturor cititorilor bibliotecii publice și elevilor gimnaziului „Sergiu Moraru” din com. Obreja Veche, îi urăm lui Spiridon Vangheli multă sănătate și realizări frumoase în continuare.

Un început de bun augur

Există o axiomă — succesele profesorilor sunt de fapt succesele elevilor lor. În acest sens, profesorii de la Liceul-Internat Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu” din Chișinău au multe succese: lista premianților concursurilor naționale și internaționale a elevilor noștri — de-a lungul anilor este foarte mare. Dar aceste premii binemeritate sunt doar la capitolul Interpretare. Noi, profesorii disciplinelor muzical-teoretice, simțeam un mare disconfort, deoarece concursuri ce ar ține de domeniul nostru (unul foarte important, dar rămas deseori în umbră) sunt extrem de rare. Iar o evaluare obiectivă a rezultatelor procesului de preînvațare este, negreșit, anume concursul! Iată de ce ne-am bucurat enorm, când în septembrie 2012 am primit invitația de a participa la Concursul Național de Teoria muzicii „Constantin Constantinescu” organizat de Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” din Iași.

Această invitație a fost de fapt un început — începutul unei frumoase colaborări demarate de catedrele Teoria muzicii ale celor două instituții de învățământ în cadrul Proiectului educațional internațional de colaborare sub genericul „Pedagogia muzicală între tradiție și inovație”. Coordonatorii principali, domnii prof. Dana-Louise Barnea, director; Nicoleta-Camelia Amariței, director adjunct; Luminița Duțică, responsabil al catedrei de studii muzicale teoretice din partea Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă”, Iași și dle prof. Galina Buinovschi, director, Maestru în Arte, deținătoare a Ordinului Republicii și Silvia Ciobanu, șef al catedrei Discipline muzical-teoretice din partea Liceului-Internat Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu” din Chișinău — au fost susținuți de talenții dascăli

de la cele două instituții de învățământ. Este vorba de profesorii Cecilia Popescu, Gabriela-Livia Ion, Petru Diaconu de la Colegiul „Octav Băncilă”, Valentina Uscatu, Nina Nacai, Ludmila Poleakov, Cornelia Palimsky, Diana Drăguță, Hristina Barbanoi de la Liceul „Ciprian Porumbescu”, care au constituit o echipă unită și eficientă, iar toate activitățile preconizate au fost bine organizate și desfășurate la cel mai înalt nivel.

Proiectul internațional vizat presupune un schimb eficient de experiență între profesorii care predau disciplinele respective la cele două instituții muzicale partenere: perfecționarea fiecărui membru în cadrul asistărilor reciproce, schimbul de materiale didactice, iar pe baza concluziilor — dezvoltarea noilor strategii de lucru la clasă, mai eficiente și antrenante, constituind un indiciu clar al tendințelor fiecărei școli în parte. Proiectul vizează și nivelul de pregătire al elevilor atât de la Iași, cât și de la Chișinău, eventual orientarea absolvenților Liceului-Internat Republican de muzică din Chișinău spre Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași — și nu numai. Obiectivele fiind schimburi de idei și metode de lucru folosite în actul de predare învățare a muzicii, cunoașterea manualelor și a altor materiale folosite de către profesorii din Chișinău și Iași, dobândirea de experiențe noi care să ajute pe fiecare dintre membrii proiectului în predarea mai eficientă la clasă, prezentarea unor materiale proprii (volume de solfegii, dicteuri, teste de Teoria muzicii-Solfegiu-Dictat ș.a.) — am purces la treabă. Fiind mediatizată de partenerii media (Radio Iași, Radiodifuziunea moldovenească, presa locală) și având drept grupuri țintă (beneficiarii direcți și indirecti) pro-

SILVIA CIOBANU,
profesoară, grad didactic superior,
LIRM „C. Porumbescu”

fesorii și elevii celor două instituții, colaborarea propriu-zisă a început la sfârșitul lunii octombrie 2012, când o delegație de profesori de la Liceul „Ciprian Porumbescu” s-a deplasat la Iași pentru a asista la un șir de lecții de măiestrie pedagogică desfășurate în incinta Colegiului „Octav Băncilă”. A avut loc un fructuos schimb de experiență, o eficientă racordare a stratagemelor, o intensă verificare a vectorilor pedagogiei tradiționale și novatorii din cele două școli. Această vizită a lăsat un profund ecou în sufletele noastre, dat fiind înaltul nivel de organizare și desfășurare al activităților, profesionismul admirabil al colegilor noștri, ospitalitatea lor, căldura cu care am fost tratați, interesul viu pentru comunicare.

În aceeași perioadă a demarat un alt Proiect internațional — cel al catedrelor Instrumente cu coarde, prima etapă fiind invitația de a susține cursuri de măiestrie la vioară, adresată dnei directoare a Liceului „C. Porumbescu”. Astfel, dna Galina Buinovschi a ținut cursuri de măiestrie și a fost foarte bine apreciată în calitate de artist și de cadru didactic deosebit de bine pregătit, primind mulțumiri din suflet de la profesorii și elevii Colegiului „O. Băncilă”.

Colaborarea catedrelor Teorie din cadrul Proiectului educațional internațional a continuat, când în februarie 2013, o delegație de la Iași a întreprins o vizită simetrică la Chișinău. Dle prof. L. Duțică, C. Popescu,

G.- L. Ion au luat cunoștință de sistemul învățământului muzical de la noi asistând la un Masterclass susținut de profesorii Liceului „C. Porumbescu”, au apreciat înalt cele văzute, fapt exprimat în cadrul unei emisiuni a Radiodifuziunii moldovenești. Iată ce a spus dna profesor-doctor Luminița Duțică, responsabilul de Catedra Studii teoretice de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” din Iași, conducătorul delegației: „Colegilor de catedră, precum doamna profesor Silvia Ciobanu, Valentina Uscatu, Nina Nacai, Ludmila Poleacov (profesor de ansamblu coral), Diana Drăguță, Cornelia Palimschy, Hristina Barbanoi, le mulțumim din suflet pentru că ne-au demonstrat multă seriozitate, știință de carte, dragoste pentru copii și talent didactic deosebit. Chiar ne bucurăm enorm că suntem aici: avem multe de învățat de la cadrele didactice de aici, de la Chișinău”.

Aceste frumoase cuvinte au fost apoi amplificate într-o scrisoare: „Vă mulțumim din suflet pentru zilele minunate petrecute alături de dvoastră în Chișinău, ne-am simțit foarte bine, am avut multe noutăți de văzut și vă admirăm cutezanța și măiestria cu care reușiți să-i îndrumați pe elevii dvoastră. Sunteți o echipă deosebită, care, în ciuda condițiilor grele de acolo, se luptă pentru a menține sus ștacheta în rândul viitorilor artiști.”

Înalta apreciere ne-a înșuflețit, ne-a dat puteri pentru a purcede la realizarea celei de-a treia etape a Proiectului educațional internațional și anume – pregătirea pentru participarea elevilor noștri la cea de-a VI-a ediție a Concursului Național de Teoria muzicii „Constantin Constantinescu”, desfășurat la Iași între 26-28 aprilie curent.

Sunt bine venite, cred, câteva informații despre acest important eveniment (deja și din viața noastră) spicuite din luarea de cuvânt a celei care, cert, este forța motrice a competiției – dna profesor-doctor Luminița Duțică.

Concursul Național de Teoria muzicii „Constantin Constantinescu” a debutat în anul 2008, bucurându-se încă de la început de o mare audiență din partea elevilor și profesorilor de la numeroase licee și școli de muzică din România. Pe parcursul celor cinci ediții (2008-2012) au participat elevi din județele Arad, Bacău, Botoșani, Galați, Iași, Maramureș (Baia Mare), Mureș (Târgu Mureș), Neamț (Piatra Neamț), Prahova (Ploiești), Suceava, Vaslui (Bârlad și Vaslui), Vâlcea (Râmnicu Vâlcea) și mun. București. Numărul participanților a fost în continuă creștere: 2008 – 69 elevi; 2009 – 77 elevi; 2010 – 83 elevi; 2011 – 90 elevi; 2012 – 105 elevi.

Din 2012 Concursul a căpătat statut internațional, dată fiind participarea elevilor de la Liceul teoretic cu clase de muzică „Ion Creangă” din Chișinău. Această inițiativă a fost de bun augur: în 2013 la Concurs au participat deja două instituții din Moldova, iar organizatorii intenționează să atragă cât mai multe țări partenere.

Prin protocolul interinstituțional încheiat cu Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, Concursul a beneficiat de colaborarea cadrelor didactice universitare de specialitate care au apreciat și dirijat, totodată, nivelul elevat al concursului. Decanatul și catedra de specialitate a Facultății de Compoziție, Muzicologie, Pedagogie Muzicală și Teatru ale acestei instituții au acordat importante premii în bani, la categoriile de excelență ale concursului („Cel mai bun solfegist”, „Cel mai bun test de Teoria muzicii”, „Cea mai mare medie din concurs”) la ciclul gimnazial, respectiv, liceal. De asemenea, mai multe ediții la rând, a fost acordat Premiul special „Prof. Univ. Dr. Gheorghe Duțică”, Premiul special „Constantin Constantinescu” și Premiul special „Iulia Bucescu”, constând în importante sume de bani și cărți de specialitate.

La ediția din 2013 au participat 7 elevi din Liceul-Internat Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu” din Chișinău. Este un număr mare sau mic? Este mare, având în vedere programa densă a concertelor și concursurilor la instrumentele muzicale profesate, la care elevii noștri participă în primul rând, îmbinându-le cu lecțiile din orar! Dar este și mic, deoarece avem mult mai mulți copii demni de a participa la un astfel de concurs. Dar... sunt ocupați! De aceea ne bucură mult succesele debutanților – în toate privințele! Este vorba de Luminița Cosoi, Ștefan-Mihai Țurcan (ambii din cl. V-a), Iurie Sula (cl. VII-a) – toți deținători de Mențiuni, Iohan Coman (cl. V-a) – deținătorul premiului II, Nicoleta Sârbu (cl. V-a), Alexandrina Dodu (cl. VI-a), Mihaela Dacin (cl. VIII-a) – deținătoare ale Premiului I. Ma bucur mult pentru succesele acestor copii, care, îndrumați de profesoarele Valentina Uscatu, Nina Nacai și subsemnata, au reușit să arate un nivel înalt într-o competiție care le-a dat mare bătaie de cap – asta deoarece tipul dicteurilor pe două voci cu exemple simple, cu mișcarea paralelă a vocilor, apoi de introdus mișcările opuse, indirecte și directe. Așa succesivitate deprinde potențialul elevului și a solfegiilor, metodologia procesului de dictare, diferențele din programele celor două instituții de învățământ au necesitat de la toți un efort deosebit, o muncă intensă, cu abnegație!

Mă bucur mult că ne-am antrenat în acest Proiect educațional internațional, că Bunul Dumnezeu ne-a dat forțe să realizăm toate cele preconizate și sper, că acest virtual pom – rezultatul unei frumoase colaborări a profesorilor și elevilor de la cele două instituții de învățământ - va crește, va deveni viguros și va da o roadă bogată! Noi, cei de la „Porumbescu”, vom face tot ce ne stă în puteri. Ba chiar și mai mult!

Un nou succes al „Moștenitorilor”

În perioada 18 - 24 aprilie 2013, Ansamblul de muzică și dans popular „model” „Moștenitorii” din or. Nisporeni a fost invitat să reprezinte țara noastră, prin frumusețea și melosul cântecului și al dansului popular, la Festivalul internațional de folclor al copiilor în or. Gaziantep, Turcia.

La acest Festival au participat 6 țări dintre care R. Moldova, Muntenegru, Cipru, Rusia, Kazahstan și inclusiv țara-gazdă – Turcia.

Ansamblul „Moștenitorii”, chiar în prima zi a fost selectat de organizatori ca să participe la serata de inaugurare a Festivalului. Acest fapt a fost apreciat de către mass-media locală, prin publicarea pe prima pagină a ziarului a evoluării colectivului artistic.

AURELIA ANDRONACHI,
șef Secție Cultură și Turism Nisporeni

În cadrul Festivalului au fost prezentate de către „Moștenitorii” 12 evoluări, bucurându-se de mari succese, impresionând publicul-spectator.

Țara-gazdă a avut grijă, ca oaspeții să se familiarizeze cu obiectivele turistice reprezentative ale or. Gaziantep, precum: Muzeul de Jucării, Muzeul de Istorie, Castelul Medieval, Orașelul Copiilor, Planetarium, Grădina Botanică, Grădina Zoologică, Bazarul de obiecte metalice lucrate manual.

În drum spre orașul-gazdă, copiii au avut fericita ocazie să vadă multe locuri interesante, cum ar fi Strâmtoarea Bosfor, or. Istanbul, Marea Mediterană, Marea Marmara, Marea Neagră, au traversat România și Bulgaria.

În final, ținem să mulțumim mult țării-gazdă, pentru că am fost selectați să participăm la acest Festival și nu în ultimul rând, Consiliului Raional Nisporeni și Secției Cultură și Turism, care au contribuit substanțial ca această deplasare să fie posibilă.

Comunitatea soroceană nu se dezice de carte, de cultură

Această zi a fost pentru Centrul raional de Documentare și Informare (CRDI) „Mihail Sadoveanu” mai mult decât o zi de vineri în calendar. Ea a fost marcată de un moment literar demn de memorie.

EUGENIA RĂILEAN,
director CRDI „Mihail Sadoveanu”, Soroca

Sub egida Zilei Mondiale a Poeziei și-au lansat publicațiile 3 soroceni ce au tangențe directe cu poezia: poeta, autoarea de texte muzicale, avocatul Viorica Nagacevski; tânăra poetă, ziarista Elena Spinei; epigramistul, prozatorul, profesorul Aureliu Lozanu. În cuvântul său de salut directoarea centrului Eugenia Railean a menționat că instituția „Mihail Sadoveanu” ca fiind privilegiată în educarea, susținerea și încurajarea atașamentului comunității pentru lectură, astăzi oferă posibilitatea de a dialoga cu cei ce fac cărțile și de a se exprima vis-a-vis de cele lecturate.

Apoi li s-a oferit cuvântul vinovaților momentului: Viorica Nagacevski a comunicat celor prezenți motivul apariției publicației „Povești pentru copii cumini”. Au fost scrise în colaborare cu un post de televiziune din țară, iar subiectele poveștilor sunt situații cu care se confruntă în educarea copiilor, chiar prietenii dânsi.

Doamna Elena Spinei „gustul” de a face poezie la preluat de la însăși copiii, cărora le redacta poeziile trimise la ziar pentru a fi publicate. Iubește să facă poezii vesele, care să dezvolte micuților curiozitatea pentru tot ce se petrece în jur. Admiră copiii zâmbăreți, mai ales nepoții, cărora le-a dedicat o mulțime de poezii.

Eroii principali ai plachetei de epigrame „Orice naș își are nașul” lansată de Aureliu Lozanu sunt „invalidizii

morali” ai societății. Invalidi de tot soiul și de toată mâna prezenți în carte și aduși de colaboratorii bibliotecii Viorica Gaja, Marcela Klîpko, Mariana Popovschi (specialist principal, Secția Cultură și Turism Soroca) au distrat publicul. Autorul a mărturisit că chipul acestora îi apare în imagine imediat după ce se produce situația.

Un șir de momente artistice au înfrumusețat sărbătoarea: spectacolul „Fata babei și fata moșneagului”, variantă modernă prezentată de Teatrul de păpuși „Licurici” (filiala nr. 2 al CRDI); rugăciunea „În cer Doamne” (versuri Viorica Nagacevski, muzica Anatol Tacu) deosebit interpretată de grupul vocal „Divinitate”; poeziile citite de membrii cenaclului literar „Spirit și intelect” (filiala pentru copii „Steliana Grama”).

Dialogul cu sala s-a constituit din întrebări/răspunsuri, atitudini, autografe, amintiri, mesaje, flori și speranțe de noi întâlniri.

Au înfrumusețat sala expozițiile „Poeziile Elenei Spinei văzute prin desen”, „Poveștile Vioricăi Nagacevski desenate de copii”.

Pe marginea evenimentului autoarea acestor rânduri a concluzionat cu mulțumire, că chiar dacă societatea traversează o perioadă grea de criză, comunitatea soroceană nu se dezice de carte, de cultură.

Trepte în lumea teatrului

Viața e mai întâi de toate creație..., precizează cunoscutul savant rus D.S.Lihaciov în *Convorbiri despre bine și frumos*, că fiecui om pentru a trăi trebuie să se nască plastician, balerin ori savant. Creația poate fi și ea creată. Putem pur și simplu crea o atmosferă bună, metaforic vorbind – o aureolă de bunătate în jurul nostru, care revarsă în inimile noastre bucurie, lumină.

Crearea unei asemenea atmosfere

a fost și menirea întâlnirii de suflet organizată de Biblioteca Publică Leova cu pământencele noastre, mult îndrăgitele surori Margareta și Valentina Nazarchevici de Hramul orașului Leova.

Surorile Nazarchevici au absolvit LT „M.Eminescu” din Leova, Institutul de Arte „G. Musicescu” din Chișinău. Margareta a devenit actriță care de-a lungul timpului a apărut în numeroase emisiuni de divertisment, a fost moderatoare, a jucat-o pe Varvara din filmul „Văleu, Văleu, nu turna!”, etc. Actualmente, este actriță la teatrul „A. Mateevici” fiind apreciată nu doar în R. Moldova dar și în România, Italia, SUA, Ucraina.

Valentina a debutat ca actriță mai târziu, a devenit regizoare de film și teatru. A lucrat 6 ani în Germania regizoare la televiziune. În prezent activează la Televiziunea Publică din Chișinău.

Moderatorii Anișoara Patrașcu și

Ionel Cozma au familiarizat publicul cu repere biografice din activitatea actrițelor. Stimatele doamne, la rândul lor și-au amintit de copilărie, de activitățile extrașcolare, de profesori și colegi, de orașul vechi și casa părintească. Apoi, cu mult har actoricesc au demonstrat copiilor măiestria lor. Margareta a recitat poezii, monologuri, punând în valoare destinsele calități – melodicitatea și duiosia vocii, iar Valentina a impresionat publicul într-un workshop (atelier) cu elemente de actorie.

Pedagogii, colegii de clasă sau întrecut să povestească interesante momente din copilăria și adolescența stimatei surori. Cei prezenți sau bucurat și de secvențe din filmul „Văleu, Văleu, nu turna!”, iar noi, lucrătorii bibliotecii am vernisat expoziția de carte „Teatrul – scena vieții”.

Această întâlnire va rămâne mult în memoria și în sufletele noastre, petrecând împreună cu Margareta și Valentina clipe minunate, clipe de neuitat.

Telenеști

IULIAN FILIP —

OLGA MARDARI,
director adjunct, Școala arte plastice, Telenеști

URME FRUMOASE PRIN VĂMILE TIMPULUI

E mare sărbătoare la Biblioteca Publică Raională „V. Alexandri” din or. Telenеști.

Îl avem ca oaspete pe mărița sa Iulian Filip în cadrul proiectului „Concurs de lectură și artă” ed. a III-a, organizat de BPR „V. Alexandri” și Școala de arte plastice Telenеști. Întâmpinat cu pâine și sare chiar de pe alea bibliotecii inundată cu flori de iasomie, scriitorul, poetul, publicistul și folcloristul Iulian Filip a rămas plăcut surprins de creațiile copiilor. El venit din satul „Înțelepciune”, a găsit aici mulți copii înțelepți, care lecturându-i creația au transpus-o în spațiul bidimensional, îmbrăcând cuvântul în culoare.

Vernisajul alcătuit din aproximativ 60 lucrări, pare a fi o carte mereu citită. Harnicile bibliotecare în parteneriat cu profesorii de la Școala de arte plastice au motivat copii să citească și să reprezinte momentul care le-a atins coarda inimii. Și iată a venit marea clipă: poetul și copiii, cartea și opera plastică; toate formate dintr-un tot întreg – suflet.

Premiile au fost înmânate de autor, care a venit cu cadouri: cărți pentru a umple golul din sufletele firave ale copiilor, care cine știe de când nu au mâncat „Plăcintele cu mărar”, fiindcă mama nu este acasă. Anume acest moment a fost menționat de Iu-

lian Filip: caut în ochii copilului să-l văd de este fericit sau nu, căci educația din familie este piatra de temelie a unui destin. „Îi priveam și vroiam să descoper care din ei ar putea să fie ministru, menționează scriitorul”.

În cuvântul său, dl Boris Burcă, președintele raionului Telenеști, finanțatorul și susținătorul acestui proiect a menționat, că întâlnirile cu personalitățile de artă și cultură cu copiii încep să aducă roade.

Am rămas cu amintiri plăcute și cu semnătura lui îngerească pe diplomele copiilor, care negreșit peste ani vor spune urmașilor lor: scriitorul Iulian Filip mi-a strâns mâna la 28 mai 2013.

NICOLAE DABIJA

în ospeție la cititorii din Scoreni

La sfârșitul lunii mai, cititorii Bibliotecii Publice Scoreni, raionul Strășeni au participat la o frumoasă sărbătoare. O sărbătoare a sublimului adus de suflul proaspăt și înnobilitor al operei unui om distins. A fost omajiată o personalitate a literaturii naționale, liderul de generație și de creație, un scriitor „născut din poeme...” A fost o zi deosebită, când scriitorul, poetul, publicistul Nicolae Dabija ne-a bucurat cu prezența sa în comunitatea noastră.

Memorabila întâlnire a debutat prin întâmpinarea oaspeților cu pâine și sare. Trebuie să spunem că N. Dabija a venit împreună cu prietenii săi din România: Mihai Vicol-poet, jurnalist (Suceava) și Mihai Zaharescu (București).

Sala a fost suprasolicitată, publicul fiind curios să-l revadă pe stăpânul condeiului, care în ultimii ani a răscolit inimile cititorilor prin două cărți de excelență: Temă pentru acasă, roman reeditat de 3 ori și volumul de nuvele Nu vă îndrăgostiți primăvara.

Publicul cu interes a urmărit recitalul de versuri din creația maestrului, înscenarea fragmentului din romanul Temă pentru acasă. În dialog cu scriitorul cititorii au des-

coperit cât este de valoroasă și importantă opera Sa.

În cuvântul de salut, primarul s. Scoreni dna Svetlana Tabacari a menționat, că prezența marelui scriitor al neamului nostru Nicolae Dabija este o mare onoare pentru comunitatea noastră și această zi merită să fie scrisă atât în Cartea de Onoare, cât și în Istoria satului Scoreni. Dna primar a mai spus că citind romanul Temă pentru acasă a rămas profund impresionată de puterea și răbdarea, dragostea și durerea personajelor. Este o carte de suflet din care avem ce învăța.

A fost o zi deosebită, plină de emoții, a fost o zi în care în satul nostru a înflorit Măria Sa Poezia.

Aducem sincere mulțumiri dlui Nicolae Dabija prin onoarea de a-l avea alături de noi.

Cântecul pascal la Mănăstirea Saharna

Desfășurarea Festivalului raional „Hristos a înviat” a devenit deja o tradiție frumoasă pentru noi. În acest an, gazda evenimentului a fost Mănăstirea Saharna, unde s-au adunat formațiile artistice din raion pentru a aduce un omagiu muzicii divine. Totodată, a fost organizată și o expoziție pască.

„Tradiția de a organiza Festivalul Cântecului Pascal în raionul Rezina este una pentru și din suflet. Fie ca acest festival să ne facă mai buni la suflet, mai blânzi și mai corecți unii față de ceilalți”, a menționat președintele raionului dna Eleonora Graur.

„Ne bucurăm din suflet că ați acceptat să veniți să ne luminăm sufletele și chipurile prin mesajele aduse de către Dumneavoastră”, a notat Angela Racu, șefa Secției raionale Cultură.

Cu un mesaj de felicitare a venit și vicepreședintele raionului dna Livia Scutaru: „Sărbătorile de Paști sunt cele mai frumoase. Acestea coboară în inimile noastre, aducându-ne liniște în casă și suflet”.

„Ne bucurăm că în satele noastre nu se uită tradiția cântecului, doinei, care ne unește ca neam”, a menționat Starețul Mănăstirii „Sfânta Treime” din Saharna, Arhimandritul Andrian.

Potrivit juriului, locul I a revenit formațiilor din Lalova și Mateuți. Formațiile din Pripiceni și Țahnăuți au devenit deținătoarele locului II, iar cele din Țareuca și Peciște au ocupat locul III.

Câștigătorii concursului din cadrul expoziției pascală: s. Peciște — locul I. Locul II — localităților Bu-

ciușca și Pereni, iar locul III – satelor Lipcenii, Saharna și Horodiște.

Toate formațiile participante au fost menționate cu diplome și premii bănești.

Evinimentul a fost organizat de Secția raională Cultură Rezina, cu suportul Mănăstirii Saharna, Consiliului raional Rezina și primăriilor localităților participante.

Hora primăverii

„Statul trebuie să salveze muzica corală” a confirmat Elena Marian, organizatoarea Concursului Național „Hora Primăverii” care a avut loc pe 25 mai 2013, în incinta Sălii cu Orgă, or. Chișinău.

La sfârșitul primăverii, Ansamblul vocal, Capriccio” din or. Cahul, a avut onoarea să participe la cea de-a II-a ediție a Concursului Național „Hora primăverii”. Au participat colective corale de copii, tineret și ansambluri vocale din diferite localități. Fiecare formație a interpretat 4 lucrări: Creație obligatorie; Creație a compozitorilor din epoca Renașterii; Creație din repertoriul compozitorilor naționali clasici din sec. XIX; Lucrare la libera alegere, care ar reprezenta caracterul și personalitatea corului.

Am avut parte de un juriu select, de dirijori cu mare experiență, care au dat dovadă de corectitudine și profesionalism, de înaltă competență în apreciere: Victor Creangă – președintele juriului, Maestru în Arte, Eminent al Culturii din R. M., membru al Uniunii Muzicienilor din R.M., Cavaler al Ordinului, Gloria Muncii”; Emilia Moraru – Maestru în Artă, dirijor al corului de bărbați „G. Musicescu”, dr. în studiul artelor,

decan al facultății Artă vocală, Dirijat coral și Pedagogie muzicală a AMTAP; Valentin Budilevski – director artistic și prim dirijor al Capelei corale „Moldova” a Radioteleviziunii Naționale; Constantin Rusnac – secretar general al Comisiei Naționale pentru UNESCO, laureat al Premiului de Stat, Maestru Emerit în Artă; Beldiman Adrian Victor – compozitor, șef redacție muzicală la Radio Moldova.

Concursul a fost deschis de dna Elena Marian, care optează pentru ideea promovării artei corale: „Suntem ferm convinși, că prin intermediul mesajului muzical o să dăruim publicului lumina și căldura, adusă de pe prispa părintească, de unde începe Veșnicia Neamului. Este o zi specială, minunată pe care ne-o dorim cu toții să o împărtășim împreună prin sentimentele sincere ce se adăpostesc în adâncul inimii, doar muzica ne face mai buni mai optimiști, mai încrezători în ziua de mâine.”

SVETLANA MIHNEA,
conducătorul Ansamblului vocal, Capriccio”

Aș vrea să menționez că Ansamblul vocal, Capriccio, pentru prima dată participă la un concurs național și ne-am ales învingători cu Diploma de gradul 1 și Diploma pentru cea mai bună interpretare a creației obligatorii.

Din tot sufletul le mulțumesc membrilor ansamblului „Capriccio” - elevi și profesori ai Colegiului Industrial-Pedagogic și LT, M.Eminescu, din or. Cahul, pentru sârguință și devotament, încredere și dragoste față de această muzică frumoasă care ne face să fim mai buni, mai realiști, care ne deschide sufletele și ne înnobilează. Muzica corală îi consolidează pe oameni.

Sincere mulțumiri pentru susținere și sprijinul acordat directorului Colegiului Industrial-Pedagogic dl Gh. Tataru și Sanatoriului, Nufărul Alb, pentru colaborare.

Muzica corală este esența vieții mele!

Cricova

TAMARA LARII,
Biblioteca Publică Cricova.

Tema pentru acasă la BP Cricova

Este un nou serviciu, care și-a luat startul anul acesta datorită parteneriatului dintre LT „A. Mateevici” și bibliotecă, având ca scop atragerea elevilor pentru a pregăti tema pentru acasă oferindu-le spațiu, carte, internet, dar și suportul bibliotecarului. Acest prețios proiect va fi extins și va contribui la creșterea numărului de utilizatori și împrumutul de carte.

Mesele sub formă trapezoidală sunt aranjate pentru 4 categorii de elevi care vor lucra în grup la elaborarea proiectelor pe teme variate la diverse obiecte. Tema pentru acasă include alcătuirea proiectelor pe o temă cu mai multe faze. Mai

întâi, este necesar de a planifica întregul proces didactic indispensabil, apoi bibliotecarul va selecta literatura necesară la realizarea proiectului. Faza a doua va cuprinde activitatea practică a copiilor, documentarea și investigarea lor prin consultarea diferitor surse. Faza a treia este cea a concluziilor, pregătirea raporturilor și a rezultatelor sub formă de prezentări, jocuri, dramatizări. Aici elevul are posibilitatea nu numai să învețe o operă, dar și să se afirme ca personalitate. Tot odată ei își completează bagajul de cunoștințe, în scop de formare s-au educare, iar unii își petrec timpul liber într-un mod plăcut și util.

Datorită acestui serviciu a crescut numărul utilizatorilor noi și frecvența celor activi.

PRESTĂRI SERVICII POLIGRAFICE

FEP Grafema Libris s.r.l.
Cod fiscal 1003600038636
Cont/decontare 22244011092
Cod plătitor TVA 0402143
BC "Energbank" SA, m. Chișinău fil. Centru
cod bancar ENEGMD 22895

Notograf Prim s.r.l.
Cod fiscal 1009600037527
Cont/decontare 222490100004601
BC "Fincombank" S.A. fil. Nr. 1 Chișinău
cod bancar FTMDMD2X735

mun. Chișinău,
str. București 68, etajul 3, of. 313.
tel/fax: (022) 202-555; 202-553.
mob.: 069-39-29-09; 069-022-237

Literatură de specialitate și beletristică

Nr.	Denumire	Pagini	Preț (lei)
1.	Abecedarul muzicii și solfegiul (Clasa I-II), L. Țurcanu, A. Țurcanu	192 p.	50
2.	Abecedarul muzicii și solfegiul (Clasa III-IV), L. Țurcanu, A. Țurcanu	122 p.	50
3.	Literatura Muzicală (p/u șc. Arte/Muzică), (anii I-II de studii), S. Badrajan, A. Rojnovanu, S. Rotaru	236 p.	50
4.	Literatura Muzicală (p/u șc. Arte/Muzică), (anii III-IV de studii), S. Badrajan, A. Rojnovanu, S. Rotaru	278 p.	50
5.	Arta Muzicală din R.M. Academia de Știință a Moldovei Institutul Patrimoniul Cultural	952p.	120
6.	Muzică etnică: tradiție și valoare V. Ghilaș	296 p.	20
7.	Învățământul Muzical în Moldova Gleb Ciacovski-Mereșanu	276 p.	20
8.	Alină dorule alină (Cântece și melodii populare din Moldova și Bucovina), Dumitru Blajinu	352 p.	100
9.	Melodii de pe coline vol.II (partituri pentru orchestre de muzică populară), Serghei Ciuhrii	152 p.	30
10.	Ține-mă dorule lin (piese corale), Eugen Mamot	116 p.	30
11.	Cântece de dor (pentru diverse formații vocale), V. Nevoie	74 p.	30

Nr.	Denumire	Pagini	Preț (lei)
12.	Plaiul meu (coruri), Victor Nevoie	126 p.	30
13.	Nouă azi ne-a răsărit (colinde de Crăciun)	146 p.	30
14.	Și îngerii ca omul plâng (cântece și poezii de autor), Maria Stoianov	190 p.	20
15.	Gânduri țesute-n suflet (cântece și poezii de autor), Maria Stoianov	200 p.	20
16.	Grigore Grigoriu (viața și creația — album), Ion Proca	248 p.	100
17.	Nicolae Sulac (Mai aproape de departe), Ion Proca	264 p.	30
18.	La Oină (roman), Ion Proca	160 p.	20
19.	Poiana cu heruvimi (figuri ilustre: scriitori, actori...), Ion Proca	248 p.	40
20.	Din cartea copilăriei (poezii pentru copii), Traianus	16 p.	5
21.	Alfabetul Vesel (poezii pentru copii), Ianoș Țurcanu	32 p.	10
22.	Ce ascund cuvintele (poezii pentru copii), Ianoș Țurcanu	36 p.	30
23.	Carte de dragoste (poezii), Ianoș Țurcanu	180 p.	20
24.	Viespea (povestiri), Ion Gorgan	92 p.	10
25.	Cetatea de Cuvinte (Antologie, Scriitori Soroceni), Petre Popa	680 p.	70
26.	Cinegetica (dicționar explicativ), Tudor Colac	300 p.	70

«MAGIA LITERELOR»

joc pentru copii (alfabet)

40 lei

«MAGIA CIFRELOR»

joc pentru copii (cifre)

35 lei

«POIENIȚA VERDE»

joc pentru copii (flora, fauna)

35 lei

«Magia Literelor»,
«Magia Cifrelor»
și «Poienița verde»
sunt jocuri propuse
copiilor cu vârsta între
4–10 ani.

Nr. d/o	Registre Case de cultură, Școli de muzică	Preț (lei)
1.	Registrul de evidență a activității Casei de Cultură (anexa nr. 2 Regulamentul-tip)	14
2.	Registrul de evidență a activității formației artistice de amatori (aprobat Ministerului Culturii nr. 102 din 26 aprilie 2007)	14
3.	Registrul general de evidență a reușitei elevilor (pentru director)	14
4.	Registrul de evidență a șarjei pedagogice profesori și corepetitori	14
5.	Registrul de evidență a probelor de admitere	9
6.	Reistrul frecvenței și reușitei elevilor la disciplinele de grup	7
7.	Catalogul frecvenței și reușitei al elevilor (individual)	5
8.	Planul individual	5
9.	Cartea de evidență a lecțiilor asistate	10
10.	Proiect de lungă durată pentru disciplinele de grup	5
11.	Registrul proceselor—verbale colocvii, concerte academice, expoziții, examene	10
12.	Registrul proceselor—verbale ale consiliilor profesionale	10
13.	Registrul proceselor—verbale ale ședințelor secțiilor	10
14.	Registrul de evidență a frecvenței profesorilor la serviciu	10
15.	Certificate (de absolvire), (copertă tare, bumvenil)	25

Nr. d/o	Documente pentru biblioteci publice	Detalii	Preț (lei)
1.	Registrul mișcarea fondurilor	A4, 150 p., ofset	14
2.	Registrul inventar	A4, 200 p., ofset	25
3.	Caiet de evidență a activității bibliotecii	A4, 60 p., ofset	14
4.	Caiet de evidență a documentelor recepționate în schimbul celor pierdute	A4, 50 p., ofset	9
5.	Fișa cititorului	A5, ofset 1+1	0.10
6.	Adaos la formularul cititorului	A5, ofset 1+1	0.10
7.	Fișa catalog liniată	7x11, ofset	0.05
8.	Fișa catalog curată	7x11, ofset	0.03
9.	Fișa cărții	8x11, ofset	0.05
10.	Fișa evidenței zilnice	A4, ofset	0.18
11.	Fișa de evidență a ziarelor	8x11, ofset	0.05
12.	Fișa de evidență a revistelor	8x11, ofset	0.05
13.	Despărțitoare de catalog de centru	carton 250 g. ștanțate	0.5
14.	Despărțitoare de catalog de dreapta	carton 250 g. ștanțate	0.5
15.	Despărțitoare de catalog de stânga	carton 250 g. ștanțate	0.5
16.	Despărțitor de poliță	carton tare	4
17.	Fișa de înscriere la bibliotecă	carton 220 g.	0,2
18.	Fișa contract	carton 220 g.	0,4

Editura „Notograf Prim“ s.r.l.
Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l

Adresa: or. Chișinău, str. București, 68, of. 313, 314
Tel.: (+373 22) 22-37-86, 20-25-53
Tel./Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: notografprim@gmail.com
grafemalibris@gmail.com

TABLOUL REPUBLICAN DE ABONARE LA REVISTA „REALITĂȚI CULTURALE”, NR. 7 (25)

Nr. d/o	Raionul/ Municipiul	Nr. abonați	Inst. de cultură	Responsabil de ediție (zonal)
1	Ialoveni	70	61	(0268) 26 004
2	Orhei	68	127	Gheorghe Guriuc (0235) 22 648 Lidia Sitaru (0235) 23 684
3	Hâncești	41	118	Ion Tulbu (0269) 23 070
4	Fălești	39	122	Grigorie Budu (0259) 22 648
5	Edineț	35	92	Rodica Popa (0246) 22 648
6	Criuleni	39	61	Valentina Bobeico (0248) 22 323 Maria Rapcia
7	Ungheni	34	126	Eugenia Baroncia (0236) 22 648
8	Strășeni	30	71	Vera Schirlu (0237) 22 244
9	Anenii Noi	27	72	Vasile Moroșanu (0265) 24 349
10	Călărași	26	90	Sergiu Cojocar (0244) 20 840
11	Bălți	27	23	Vera Caraulan (0231) 25 083
12	Șoldănești	28	64	Grigore Zănoagă (0272) 24 310
13	Glodeni	23	69	Vecislav Barat (0249) 22 648
14	Briceni	22	68	Ilie Zagorciuc (0247) 22 648
15	Soroca	20	125	Grigore Bucătaru (0230) 23 124
16	Nisporeni	21	68	Aurelia Andronache (0264) 23 711
17	Râșcani	20	99	Emilia Garbuz (0256) 22 648
18	Ștefan-Vodă	19	67	Valentina Uță (0242) 22 648
19	Cimișlia	19	74	(0241) 22 648
20	Rezina	17	73	Angela Racu (0254) 24 412
21	Căușeni	20	84	Fiodor Garaba (0243) 22 486
22	Dubăsari	14	34	Valentina Semionov (0248) 44 753
23	Telenești	14	97	Pavel Casian (0258) 22 648
24	Drochia	12	81	Petru Ababii (0252) 22 648
25	Cantemir	13	92	Nicolae Efticov (0273) 22 648
26	Florești	10	119	
27	Leova	11	70	Mihai Suruc (0263) 24 175
28	Dondușeni	10	48	Liuba Dănuță (0251) 24 272
29	Ocnîța	9	68	Ludmila Belonoșca (0271) 21 429
30	Chișinău	7	68	
31	Sângerei	6	99	Valeriu Rusu (0262) 21 898
32	Cahul	4	103	(0299) 22 255
33	Basarabeasca	2	25	(0297) 21 043
34	UTAG (Ceadăr-Lunga)	1	81	
35	Taraclia	0	52	

Total tiraj: 737 ex.

DIPLOME INVITAȚII

AFIȘE

BUCLETE

ECUSOANE

CĂRȚI DE VIZITĂ

de la 5 lei per exemplar + design

de la 3 lei per exemplar + design

de la 1 leu per exemplar + design

de la 8 lei per exemplar + design

de la 1 leu per exemplar + design

de la 1 leu per exemplar + design

Festivalul dansului popular în memoria coregrafului

Ion Bazatin

**Ansamblul de dans popular
„Mărunțița”, s. Selemed, Cimișlia**

Festivalul dansului popular în memoria coregrafului **Ion Bazatin**
or. Cimișlia

Ansamblul de dans popular „**Vântuleț**”, mun. Bălți

